

ΑΜΠΕΛΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΗΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΩΛΕΝΗΣ
ΤΕΥΧΟΣ 93ο - ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2025

ΑΜΠΕΛΟΣ

Περιοδικό τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας καί Ὠλένης

ΤΕΥΧΟΣ 93ο - ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2025

- Ἐκδίδεται μέ τήν εὐλογία τοῦ **Σεβ. Μητροπολίτου Ἡλείας καί Ὠλένης κ. κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**
- Συντάσσεται ἀπό 3μελή Συντακτική Ἐπιτροπή, ἀποτελούμενη ἀπό τούς:
Ἀρχιμ. Κύριλλο Χατζηχαλαράμπους,
Ἀρχιμ. Φιλάρετο Σπανόπουλο, Ἀρχιμ. Νεκτάριο Μπακόπουλο
Φιλολογική Ἐπιμέλεια, **κ. Γεώργιος Κουρκούτας,** Φιλόλογος
- Γιά ὅποιαδήποτε ἐπικοινωνία μέ τήν σύνταξη τῆς «Ἀμπέλου»
γράψατε στήν διεύθυνση:
Ἱ. Μητρόπολις Ἡλείας, 271 31 Πύργος
(μέ τήν ἔνδειξη: Γιά τήν «Ἀμπελο»)
τηλ. 26210 22527, www.imilias.gr, E-mail: contact@imilias.gr

Ἡ ΑΜΠΕΛΟΣ
εὕχεται στούς ἀναγνῶστες της
Καλά Χριστούγεννα καί ευλογημένο τό Νέο Ἔτος

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΣ

Αγαπητοί μου αναγνώστες,

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τό ἔτος πού διύλθαμε ἐπραγματοποίησε πολλές ἐκδηλώσεις γιά τήν συμπλήρωση 1700 ἐτῶν ἀπό τήν Σύγκλησι τῆς Α΄ ἐν Νικαία Οἰκουμενικῆς Συνόδου, μέ ἀπώτερον σκοπόν νά τιμήσῃ τούς συμμετέχοντας Ἀγίους Πατέρας ἀφ' ενός μέν, ἀφ' ἑτέρου δέ νά προβάλλῃ τό Ἔργον τῆς Ἐκκλησίας καί τούς ἀγῶνας πού ἔκανε ἡ Ἐκκλησία μας γιά νά ἀντιμετωπίσῃ τούς προβατόσχημους λύκους. Διότι οἱ περισσότεροι αἵρετικοί ἦσαν κληρικοί καί πολλοί Ἐπίσκοποι, πού παραπλανήθηκαν ἀπό τόν προαιώνιον ἐχθρόν μας, τόν Διάβολον, ὁ ὁποῖος μεταμορφώνεται σέ ἄγγελον φωτός γιά νά παραπλανήσῃ τούς ἐκλεκτούς τοῦ Θεοῦ.

Γι' αὐτό ὑπάρχει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί μέ τά πνευματικά της μέσα - ὅπλα ὑποδεικνύει τόν τρόπον ἀντιμετωπίσεως τῶν πειρασμῶν. Ὁ Ἀπ. Παῦλος διακηρύττει «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντί εὐχαριστεῖτε τοῦτο γάρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς» (Α΄ Θεσ. Ε, 17).

Οἱ Ἀσκητές στήν Ἑρμιον, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ τό Γεροντικόν καί ἄλλα φυλλάδια, ἀντιμετώπιζαν τίς ἐπιθέσεις τοῦ πονηροῦ μέ τό κομποσχοῖνι καί τήν νοερά προσευχή. Ὁ Ἅγιος Παῖσιος ὁ Ἁγιορείτης μᾶς συμβουλεύει τό κεφάλι μας νά μῖν εἶναι τό ἀεροδρόμιον πού θά προσγειώνονται οἱ πειρασμοί, ἀλλά τό πυροβολεῖον πού θά ἐκτοξεύῃ τούς πνευματικούς πυραύλους γιά νά ἐκδιώκει τούς πειρασμούς.

Ἔτσι καί ἐμεῖς μέ τήν ἀδειάλειπτον προσευχή μας θά διατηροῦμε τήν ψυχή μας καί τήν διάνοιά μας καθαρές, ὥστε νά καταστοῦμε δοχεῖα τῆς θείας χάριτος διά νά μᾶς ἐνισχύῃ καί νά μᾶς φωτίξῃ ἀποκαλύπτοντας τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, γιά νά ἐπιτύχουμε τήν σωτηρία μας καί τήν ἐπιστροφή στόν Θεόν, πού σᾶς τό εὐχομαι ὁλόψυχα.

Μέ ἐγκάρδιες εὐχές

Ὁ Μητροπολίτης

† Ὁ Ἡλείας **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ**

Α΄ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Άρχιμ. Ρωμανός Καββαθάς

«Τά ρήματα ἃ δέδωκας μοί, δέδωκα αὐτοῖς καὶ αὐτοὶ ἔλαβον....»

Η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος συνεκλήθη τὸ ἔτος 325 μ.χ. στή Νίκαια τῆς Βιθυνίας. Τὴν συνεκάλεσε ὁ Αὐτοκράτορας Μ. Κωνσταντῖνος γιὰ νὰ καταπολεμηθεῖ ἡ αἰρετική δοξασία τοῦ Ἀρείου, ἑνὸς μορφωμένου κληρικοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας, μέ σπουδαία θέση στήν Ἐκκλησία, πού ὅμως ἡ ἐπίδραση τῆς Φιλοσοφίας καὶ ὁ ἐγωισμός του τὸν ὡδήγησαν σέ λανθασμένες ιδέες.

Ἡ Α΄ Οἰκουμενική Σύνοδος στηριζόμενη στήν Ἁγία Γραφή καὶ στίς γνώμες τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς, ἰδιαίτερως στήν διδασκαλίαν τοῦ τότε διακόνου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Ἀθανασίου, τοῦ μετέπειτα Μεγάλου Ἀθανασίου, ἐδογμάτισε πῶς ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸ Β΄ πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Χριστός, δὲν εἶναι κτίσμα - δημιουργημα, ἀλλὰ κατὰ τρόπον ἀκατάληπτον στήν ἀνθρώπινη διάνοια καὶ γνώση γεννᾶται αἰδίως (αἰώνιως) ἀπὸ τὴν Θεία Οὐσία τοῦ Θεοῦ.

Συνεπῶς εἶναι, ὅπως καὶ ὁ Πατέρας, τέ-

λειος Θεός, ὁμοούσιος (τῆς αὐτῆς θεϊκῆς οὐσίας) συναΐδιος (σύν-αἰώνιος) καὶ συνάναρχος μέ τὸν Θεό Πατέρα. Ὁ δογματικός ὅρος, δηλαδή ἡ ἀπόφαση τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἶναι τὰ ἐπτά πρῶτα ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως: «Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν.....οὐ τῆς Βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος».

Ἡ ἅγια τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου,

ἐγκείται στό γεγονός ὅτι περιφρούρησε τὴν ζωὴ ἀπὸ τὴν αἰρετική δοξασία τοῦ Ἀρειανισμοῦ, πού δίδασκε ὅτι ὁ Χριστός δὲν εἶναι Θεός, ἀλλὰ ἄνθρωπος. Σύμφωνα μέ τὴ διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ φανερώνει ὁλόκληρη τὴν Ἁγία Τριάδα.

Ὁ Χριστός, στήν Ὁρθόδοξη πίστη μας καὶ στό βίωμα τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, πού εἶναι τὸ Σῶμα Του, καὶ ἡ Ἐκκλησία

εἶναι ἀχώριστη ἀπὸ τὸν Χριστό, πού εἶναι ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ ἀπαρχὴ τῆς, ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἦθος τῆς. Στὸ πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, δόθηκε ἡ μεγάλη μάχη καὶ **νικήθηκε** ἡ δύναμη τῆς ἁμαρτίας - ἡ κατάρτα τοῦ νόμου - ἡ ἀδυσώπητη μοῖρα τῶν

θνητῶν —τό κράτος τοῦ θανάτου. Ὅσοι βαπτίζονται στό ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος καί ἐνδύονται τόν Κύριο καί εἰσέρχονται στό Σῶμα Του —τήν Ἐκκλησία —μέ τή χάρη τοῦ Πνεύματος οἰκειοποιοῦνται τούτη τή νίκη.

Οἱ Ἅγιοι καί θεοφόροι πατέρες μᾶς δίνουν τό μήνυμα μιᾶς νέας προσπάθειας γιά ἐσωτερική ἐλευθερία, γιά τή βίωση τῆς ταυτότητάς μας. Ἐκεῖνο πού χρειαζόμαστε ἐμεῖς **εἶναι** νά ἀφήσουμε τόν ἑαυτόν μας, νά πυρακτωθεῖ στή φλόγα τῆς δικῆς τους φλογερῆς ἐμπνεύσεως. Πρέπει νά ἐκκεντρισθοῦμε στήν Ἐκκλησία, γιά νά μεγαλώσουμε μέσα της καί νά ζήσουμε μέσα σ' ἐκείνη τή μυστηριακή παράδοση, πού περιλαμβάνει τό σύνολο τῶν ἀποκαλύψεων καί τῶν ὁραμάτων, τήν πρόγευση τῆς μελλούσης ζωῆς καί μακαριότητος.

Ἐμεῖς ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί καί ὡς Ἕλληνες ἔχουμε ἕνα ζηλευτό προνόμιο:

α) εἴμαστε μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης, πού διαφύλαξε ἀνόθευτο τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ καί

β) ἀνήκουμε στό ἔθνος πού εἶχε τήν ὑψιστή τιμή νά γραφεῖ στή γλῶσσα του τό Εὐαγγέλιο —ολόκληρη ἡ Καινή Διαθήκη.

Τό διπλό αὐτό προνόμιο ὅμως, προσδιορίζει καί τό μέγεθος τῆς εὐθύνης μας. Τί ὠφελεῖ νά εἴμαστε ὀρθόδοξοι μόνο γιά τήν ταυτότητα καί γιά κάποιες τελετές, στίς ὁποῖες κατὰ καιρούς μετέχουμε; Φέρουμε τό τιμημένο ὄνομα τοῦ Χριστιανοῦ. Ἡ προσωμυμία ὅμως αὐτή δέν ὠφελεῖ σέ τίποτα, ἂν δέν εἶναι χριστιανικά καί τά ἔργα μας, ἂν δέν ἀνταποκρινόμαστε στίς ἐντολές Ἐκείνου τοῦ ὁποίου φέρουμε τό ὄνομα!!!

Τί κερδίζουμε μέ τό νά ἔχουμε γραμμένο στή γλῶσσα μας, τόν αἰώνιο λόγο τοῦ Θεοῦ καί νά τόν ἀγνοοῦμε; --Νά μή τόν μελετοῦμε; --Νά τόν παραβιάζουμε καθημερινά; Πρέπει νά ἀναλάβουμε τίς εὐθύνες μας, ὡς χριστιανοί ἀπέναντι στό Εὐαγγέλιο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ:

Νά πιστεύουμε ἀκλόνητα στή δύναμή Του,

Νά τό μελετοῦμε μέ εὐλάβεια καί προσοχή,

Νά τηροῦμε μέ αὐταπάρνηση τίς ζωηφόρες ἐντολές Του.

Τό γεγονός τῆς μνήμης τῶν Ἀγίων καί Θεοφόρων Πατέρων τῶν συγκροτησάντων τήν Α' Οἰκουμενική Σύνοδο, μᾶς ὑπενθυμίζει τά ἑξῆς:

α) Ἡ Α' Οἰκουμενική Σύνοδος, συγκλήθηκε μέσα σέ ἕνα κλίμα ἀγάπης καί μέ σκοπό τήν ἐκκλησιαστική εἰρήνη καί ὁμόνοια. Ἀντιμετώπισε τούς αἰρετικούς, ὄχι μέ ἐχθρότητα καί μισαλλοδοξία, ἀλλά σάν ἄρρωστα μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, μέ φιλανθρωπία καί ἐνδιαφέρον, ἀλλά καί μέ προσήλωση στήν αὐθεντικότητα τῆς πίστεως.

β) Στήν αἵρεση φαίνεται ξεκάθαρα ἡ ἄρρώστια καί ἡ κατάρα τῆς ὑπερηφανείας

γ) Ἡ Ἐκκλησία, δέν δογματίζει στηριζόμενη σέ ἀνθρώπινες διδασκαλίες ἀλλά σύμφωνα μέ αὐτά πού τῆς παραδόθηκαν —Τά δόγματα δηλαδή, δέν εἶναι ἐπινόηση τῶν Πατέρων καί τῶν Συνόδων, ἀλλά ὑπάρχουν ἀπό πρὶν στήν παράδοση καί τήν Γραφή.

δ) Ἡ Ἐκκλησία μᾶς προσφέρει μέ τά δόγματά της, δηλαδή μέ τό πιστεῦν της, τήν ἐλευθερία, τήν εὐλογία, τήν αὐθεντικότητα καί τήν ἀποδέσμευση ἀπό ἀμφιβολίες καί ὑποκειμενικές καί λογιστικές φοβίες.

Ἐμεῖς πρέπει νά μακαρίζουμε τούς Ἁγίους καί θεοφόρους αὐτοὺς πατέρες. Νά μακαρίζουμε τά μυρίπνοα ἄνθη τοῦ Παράδεισου—τίς σάλπιγγες τῆς θεολογίας—τους πύργους τῆς Ἐκκλησίας. Τούς ὁμόζηλους καί διαδόχους τῶν Ἀποστόλων. Αὐτοὺς πού μᾶς πότισαν μέ τόν μεστό οἶνο τῆς Ὁρθοδοξίας.

Συναξάριον περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου Νικολάου

Τῇ ἑκτῇ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, μνή-
μην ἐπιτελοῦμεν τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς
ἡμῶν ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ἀρχιεπισκόπου Μύ-
ρων τῆς Λυκίας, τοῦ Θαυματουργοῦ.

Ὁ ἐν Ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Νικόλαος
ἀνεδεῖχθη δοχεῖο τῆς Χάριτος τοῦ
Θεοῦ μὲ τὰ ἀναρίθμητα θαύματα ποῦ ἐπι-
τέλεσε καὶ ἐπιτελεῖ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν,
τῶν ἐγκαταλειμμένων, ὧσων ὑποφέ-
ρουν ἀδικίες καὶ ὧσων μέχρι σήμερα
ἐπικαλοῦνται τὴν πατρικὴ
του προστασία. Γεννήθη-
κε στὴν πόλιν Πάταρα τῆς
Λυκίας στὰ τέλη τοῦ 3ου
αἰῶνος. Οἱ γονεῖς του ἦταν
εὐσεβεῖς χριστιανοὶ ποῦ
ἐπὶ πολλὰ χρόνια ἦσαν
ἄτεκνοι. Ἡ παράδοση τῆς
Ἐκκλησίας ἀναφέρει ὅτι
ἀπὸ βρεφικῆς ἡλικίας ἔδει-
ξε ζῆλο γιὰ τὴν τήρηση τῆς
νηστείας καὶ κάθε Τετάρτη
καὶ Παρασκευὴ θήλαζε μιὰ
φορὰ μόνον τὴν ἡμέρα, καὶ
μάλιστα μετὰ τὴ δύση τοῦ
ἡλίου. Εὐλαβὴς καὶ φρό-
νιμος ὡς χαρακτῆρας, δι-
δάχθηκε τὰ ἱερὰ Γράμματα καὶ σὲ νεαρὴ
ἡλικία ἔγινε δεκτὸς στοὺς κόλπους τῆς
Ἐκκλησίας ὡς κληρικὸς. Στὸ συναξάριον
ἀναφέρεται ὅτι χειροτονήθηκε πρεσβύτε-
ρος ἀπὸ τὸν συνονόματο θεοῦ τοῦ ἀρχιε-
πίσκοπο Μύρων Νικόλαο.

Ἡ ἀγρυπνία, ἡ νηστεία καὶ ἡ προσευχὴ
ἦταν οἱ ἀρετὲς στὶς ὁποῖες ὁ νεαρὸς κλη-
ρικὸς διακρινόταν καὶ μετὰ τὸν θάνατο
τῶν γονέων του διαμοίρασε ὅλα του τὰ
ὑπάρχοντα στοὺς φτωχοὺς. Διακρινόταν
γιὰ τὴν ἐλεημοσύνη του καὶ θεωροῦσε
ὅτι ἦταν μόνο ὁ διαχειριστὴς τῶν ἀγαθῶν
ποῦ ἀνῆκαν στοὺς φτωχοὺς καὶ φρόντιζε
ἰδιαίτερα νὰ κρατᾷ κρυφὲς τὶς ἀγαθοεργί-

ες του ὥστε νὰ μὴν στερηθεῖ τοῦ μισθοῦ
του ἐν τοῖς οὐρανοῖς (Ματθ. 6, 3).

Τρανὸ δεῖγμα τῆς πολιτείας τοῦ Ἁγί-
ου ἀποτελεῖ τὸ ἐξῆς. Κάποιοις ὑπέστη
οἰκονομικὴ καταστροφὴ καὶ ἀπὸ ἔνδο-
ξος κατάντησε ἄδοξος καὶ ἀπὸ πλούσι-
ος, φτωχός. Σκεφτόταν ὅλες τὶς δυνατὲς
λύσεις γιὰ τὴν ἐπιβίωση τῆς οἰκογένειάς
του. Πάνω στὴν ἀπελπισία του, λοιπόν,
πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ ἐκδίδει τὶς τρεῖς
θυγατέρες του, ποῦ διακρίνονταν γιὰ τὸ

κάλλος τους καὶ ἔτσι νὰ
ἐξασφαλίσει τὰ ἀναγκαῖα.
Ἐπιθυμοῦσε, βέβαια, νὰ
τὶς παντρεύει, δὲν μπο-
ροῦσε ὅμως ἐξ αἰτίας τῆς
μεγάλης του φτώχειας
νὰ τὶς προικίσει. Ὅταν ὁ
Ἅγιος Νικόλαος ἔμαθε
αὐτὸ ποῦ ἐπρόκειτο νὰ
συμβεῖ στὰ τρία κορίτσια,
δὲν σκέφτηκε καθόλου
νὰ προσέλθει στὸ δυστυ-
χησμένο ἄνθρωπο, οὔτε
καὶ νὰ συζητήσει τὸ θέμα
γιατί ἤξερε ὅτι αὐτὰ εἶναι
ἐνοχλητικὰ γι' αὐτοὺς ποῦ
ξέπεσαν ἀπὸ τὸν πλοῦτο
καὶ τὴ δόξα στὴν ἀνέχεια

καὶ στὴ δυστυχία, ἀφοῦ καὶ τοὺς ντρο-
πιάζουν καὶ τὴν εὐημερία ποῦ εἶχαν πρὶν
τοὺς ὑπενθυμίζουν. Ἀλλὰ, ἐφαρμόζοντας
τὴν εὐαγγελικὴ παραγγελία νὰ μὴ γνω-
ρίζει τὸ ἀριστερὸ χεῖρ τί κάνει τὸ δεξιό,
πῆγε τὰ μεσάνυχτα στὸ σπῆτι τοῦ φτω-
χοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἔριξε ἓνα πουγκι μὲ
χρυσὰ νομίσματα μὲ τὰ ὁποῖα παντρεύ-
τηκε ἡ πρώτη ἀπὸ τὶς θυγατέρες, παίρ-
νοντας ὡς προῖκα τὸ θεόσταλτο χρυσάφι.
Τὸ ἴδιο ἔκανε ὁ Ἅγιος καὶ γιὰ τὴν δεύτερη
κόρη. Τὴν τρίτη ὅμως φορὰ ὁ πατέρας
τῶν κοριτσιῶν, ποῦ δεχόταν τὶς εὐεργε-
σίες Ἁγίου, μόλις ἄκουσε τὸν θόρυβο τοῦ
χρυσοῦ ποῦ ἔπεσε στὸ δάπεδο ἔτρεξε καὶ

τὸν πρόφτασε. Ὁ Ἅγιος ὁμῶς, τοῦ ζήτησε νὰ μὴν ἀνακοινώσει ποτὲ σὲ κανέναν τὸ γεγονός.

Ὁ Θεὸς ἀντάμειψε τὴν ἀρετὴ του μὲ τὸ χάρισμα τῶν θαυμάτων καὶ οἱ δωρεές τῆς χάριτος τὸν ἔκαναν νὰ λάμπει ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Κατὰ τὴν διάρκεια προσκυνηματικοῦ ταξιδιοῦ στοὺς Ἁγίους Τόπους, δύο φορὲς μὲ τὴν προσευχὴ του γαλήνεψε τὴν θάλασσα καὶ σταμάτησε τὴν τρικυμία.

Ἐπιστρέφοντας στὴν γενέτειρά του, ἐξελέγη ἐπίσκοπος τῆς γειτονικῆς πόλεως τῶν Μύρων, ἐν μέσῳ παλλαϊκῆς ἀγαλλίασης μετὰ ἀπὸ θαυμαστή ἐπέμβαση ἀγγέλου Κυρίου στὴν Σύνοδο τῶν ἐπισκόπων ποὺ εἶχαν συγκεντρωθεῖ γιὰ τὴν ἐκλογή.

Κατὰ τὸν μεγάλο καὶ τελευταῖο διωγμὸ τῶν Χριστιανῶν ποὺ ἐξαπέλυσαν ὁ Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς τὸ 305, ὁ ἅγιος φυλακίστηκε, ἀλλὰ δὲν σταμάτησε οὔτε στιγμή νὰ διδάσκει τὴν πίστη του. Ὅταν τέλος ἐπὶ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἐπικράτησε ἡ εἰρήνη, διάπυρος ἦταν ὁ ζῆλος του γιὰ τὴν διάδοση τῆς πίστεως ἐναντὶ τῆς εἰδωλολατρίας.

Ὅταν ἡ δυσσεβὴς αἵρεση τοῦ Ἀρείου ἦρθε νὰ ταράξει καὶ νὰ διαιρέσει τὸ ἅγιο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἅγιος Νικόλας στάθηκε στὴν πρώτη γραμμὴ τῶν ὑπερμάχων τῆς Ὁρθοδοξίας, μεταξὺ τῶν Πατέρων ποὺ συγκεντρώθηκαν στὴν Α' Οἰκουμενικῇ Σύνοδο τῆς Νίκαιας, τὸ 325. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Συνόδου, ράπισε δυνατὰ τὸν Ἀρειο ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορα καὶ γι' αὐτὸ φυλακίστηκε σιδηροδέσμιος. Τὸ ἴδιο βράδυ παρουσιάσθηκε ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Θεοτόκος καὶ τοῦ ἔδωσαν Εὐαγγέλιο καὶ ὠμοφόριο. Τὸ πρῶι κάποιοι γνωστοί του τὸν ἐπισκέφθηκαν καὶ τὸν βρῆκαν λυμένο ἀπὸ τὰ δεσμά, νὰ φορᾷ τὸ ὠμοφόριο καὶ νὰ μελετᾷ τὸ Εὐαγγέλιο. Τὸ γεγονός πληροφορήθηκε ὁ αὐτοκράτορας καὶ ἀμέσως τὸν ἀποφυλάκισε καὶ τοῦ ζήτησε συγγνώμη.

Ἄλλοτε ἔσωσε τὴν πόλη τῶν Μύρων ἀπὸ λιμό, ἐμφανιζόμενος στὸν καπετάνιο ἐνὸς πλοίου ποὺ μετέφερε σιτάρι. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ἔσωσε ἐπίσης ἀπὸ θάνατο τρεῖς Ρωμαῖους ἀξιωματικούς ποὺ εἶχαν κατηγορηθῇ ἄδικα, παρουσιάζόμενος σὲ ἐνύπνιο τοῦ αὐτοκράτορα Κωνσταντίνου καὶ τοῦ ἐπιτρόπου Ἀβλαβίου. Ὅταν σώθηκαν, οἱ τρεῖς στρατιωτικοί, γεμάτοι εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν ἅγιο, ἐγίναν μοναχοί.

Ἀλλεπάλληλες φορές, καὶ ὅσο ζοῦσε καὶ μετὰ τὸν θάνατό του, ὁ ἅγιος Νικόλαος παρενέβη θαυματουργικῶς γιὰ νὰ προστατεύσει πλοῖα καὶ ταξιδιώτες ποὺ κινδύνευαν στὴν θάλασσα καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ τιμᾶται ὡς προστάτης τῶν ναυτικῶν. Κάποτε ἐμφανίσθηκε στὸ τιμόνι ἐνὸς πλοίου ποὺ παράδερνε στὴν τρικυμία καὶ τὸ ὁδήγησε σὲ ἀσφαλὲς λιμάνι· ἄλλη φορὰ ἔτρεξε νὰ βοηθήσει ἕναν ταξιδιώτη ποὺ ἔπεσε στὴν θάλασσα, ὁ ὁποῖος μόλις φώναξε: «Ἄγιε Νικόλαε, βοήθει μοί!» βρέθηκε ξάφνου στὸ σπίτι του ἀνάμεσα στοὺς ἐμβρόντητους συγγενεῖς του.

Ἐπὶ πολλὰ χρόνια ὁ ἅγιος ἐπίσκοπος ὑπῆρξε γιὰ τοὺς πιστοὺς ζωντανὴ παρουσία τοῦ Φιλανθρώπου καὶ Καλοῦ Ποιμένου Χριστοῦ. Δὲν ὑπῆρχε δυστυχία ποὺ νὰ μὴν συμπονέσει, ἀδικία ποὺ νὰ μὴν ἐπανορθώσει, διχόνοια ποὺ νὰ μὴν εἰρηνεύσει. Παντοῦ ὅπου βρισκόταν, τὸ πρόσωπό του ἔλαμπε καὶ ἀκτινοβολοῦσε εἰρήνη. Ὅταν ἐκοιμήθη, τὸ τίμιο λείψανό του κατετέθη στὰ Μύρα, σὲ ναὸ ποὺ ἀνηγέρθη πρὸς τιμὴν του καὶ γρήγορα κατέστη μεγάλο προσκύνημα.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον ἀγαπητοὺς Ἁγίους τῶν Χριστιανῶν, σὲ Ἀνατολὴ καὶ Δύση. Ἀναρίθμητοι ναοὶ καὶ μονὲς ἔχουν ἀφιερωθεῖ στὴν μνήμη του, τόποι καὶ πιστοὶ φέρουν τὸ ὄνομά του.

Ταῖς αὐτοῦ Ἀγίαις πρεσβείαις ὁ Θεός, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Ὑπὸ τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Β.Δ.Π.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος στήν Α΄ Οἰκουμενική Σύνοδο

Δρ. π. Γεώργιος Ἄνδρ. Σταθόπουλος
Ἐφημέριος Ι. Ν. Αγ. Γεωργίου Ἀμαλιάδας
Θεολόγος Καθηγητής στό 1ο Γ.Ε.Λ. Ἀμαλιάδας
Διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος γεννήθηκε περί τό 250 μ. Χ. στά Πάταρα τῆς Λυκίας¹, σημερινό Γκελεμής τῆς Μ. Ἀσίας, ἀπό εὐσεβεῖς καί εὐπορους γονεῖς, οἱ ὁποῖοι τοῦ προσέφεραν ἄριστη ἀνατροφή καί παιδεία. Πολύ νωρίς ὅμως ἔμεινε ὀρφανός καί ἀφιερώθηκε στήν φροντίδα καί ὑπεράσπιση τῶν ὀρφανῶν καί τῶν πτωχῶν, προσφέροντας ἀφειδῶς ὅπου ὑπῆρχε ἀνάγκη, ὑλική καί πνευματική.

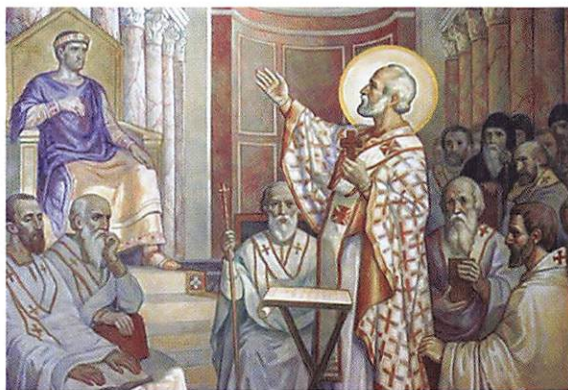
Σέ νεαρή ἡλικία μετέβη γιά προσκύνημα στούς Ἁγίους Τόπους καί μετά τήν ἐπιστροφή του, χειροτονήθηκε Διάκονος καί Πρεσβύτερος στά Πάταρα. Ὅταν κενώθηκε ἡ Ἀρχιεπισκοπή τῶν Μύρων τῆς Λυκίας, σημερινό Ντεμρέ τῆς Τουρκίας, ἐξελέγη Ἐπίσκοπος Μύρων καί ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς προσέφερε πλούσια ποιμαντική καί φιλανθρωπική διακονία. Ὅταν στόν θρόνο τῆς Ρώμης ἀνῆλθε ὁ εἰδωλολάτρης Αὐτοκράτορας Διοκλητιανός καί ξεκίνησε τούς διωγμούς κατά τῆς Ἐκκλησίας, μαζί μέ

πολλούς ἄλλους χριστιανούς πού ἐκδιώχθηκαν, συλλαμβάνεται καί ὁ Ἐπίσκοπος Μύρων Νικόλαος, τόν ὁποῖο στή φυλακή

βασανίζουν μέ «δαρμούς καί στρεβλώσεις»².

Ὅταν ὅμως ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἀναλαμβάνει τήν ἡγία τῆς Αὐτοκρατορίας καί ὑπογράφει τόν Ἰούλιο τοῦ 313 μ. Χ. τό Διάταγμα τῶν Μεδιολάνων,

ὁ Ἅγιος Νικόλαος ἐλευθερώνεται μαζί μέ ὅλους τούς ἄλλους χριστιανούς καί ἐπιστρέφει στά Ἐπισκοπικά του καθήκοντα. Καί ἐνῶ στήν συνειδηση τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τήν ἐποχή τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι Θεός καί ἄνθρωπος³, τήν ἐποχή τοῦ Ἁγίου Νικολάου (ἀρχές 4ου αἰῶνα) ἀρχίζουν νά παρουσιάζονται στό προσκήνιο τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου οἱ πρῶτες σοβαρές χριστολογικές ἐριδες. Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἐνημερώνεται συνεχῶς γιά τίς θεολογικές αὐτές ζυμώσεις καί ἀντεγκλήσεις κυρίως στήν Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξάνδρειας, καί ἀποστέλλει προ-

¹ Σταύρου Γριμάνη, *Οι βυζαντινοί βίοι και τα Εγκώμια του Αγίου Νικολάου*, Διδακτορική Διατριβή στο Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολῆς Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 2009, σ. 65.

² Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Συναξαριστής των δώδεκα μηνῶν του ενιαυτοῦ*, Τόμος Β΄, Εκδ. Ορθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 249.

³ Μεθοδίου Φούγια, Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας, *Το πρόσωπο του Ιησού Χριστοῦ στις αποφάσεις των Οικουμενικῶν Συνόδων*, Εκδ. Αποστολική Διακονία, Ἀθήνα 1997, σ. 39.

σωπικές έπιστολές προς τόν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρο καί φυσικά προς τόν αἰρεσιάρχη Ἄρειο, «ἀπό τούς ὁποίους ἐπιζητεῖ εἰρήνευση»⁴, χωρίς δυστυχῶς τά ἐπιθυμητά ἀποτελέσματα. Ὁ διορατικός καί ὁξύνους Αὐτοκράτορας τότε συγκαλεῖ στίς 20 Μαΐου τοῦ 325 μ.Χ. στήν Νίκαια τῆς Βιθυνίας τήν Α΄ Οἰκουμενική Σύνοδο, στήν ὁποία τιμητικά παρίσταται καί ὁ ἴδιος, ἐνῶ τήν Προεδρία τῶν 318 Θεοφόρων Πατέρων ἀναλαμβάνει ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Εὐστάθιος⁵.

Στήν πνευματική αὐτή παλαίστρα τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας, λαμβάνει μέρος καί ὁ Ἅγιος Νικόλαος, ὡς Ἐπίσκοπος Μύρων, ἀναλαμβάνοντας μετά ἀπό θερμή προσευχή καί θεῖο φωτισμό νά ἀνασκεύασει τίς αἰρετικές δοξασίες τοῦ διανοούμενου καί ρήτορα τῆς Ἀλεξανδρείας Ἀρείου, ὁ ὁποῖος ἀρχικά σαγηνεύει μέ τόν λόγο καί τά ἐπιχειρήματά του τούς συνοδικούς Πατέρες. Ὁ Ἄρειος ὑποστήριζε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι κτίσμα τοῦ ἑνός καί μεγάλου Θεοῦ, τοῦ Πατέρα, καί ὄχι Θεός ἀληθινός. Αὐτή ἡ ὑποτίμηση τῆς θεανδρικότητας τοῦ Προσώπου τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ, ἐξοργίζει τόν Ἅγιο Νικόλαο, ὁ ὁποῖος σηκώνεται εὐθύς καί ἀπευθυνόμενος μέ ἱερή ἀγανάκτηση πρὸς τόν αἰρεσιάρχη Ἄρειο τοῦ λέγει ἐπιτιμητικά «Βλάσφημε, στα-

μάτα, ἀποκαλεῖς τόν Θεό-Λόγο κτίσμα;». Ἐπειτα στρεφόμενος πρὸς τούς Πατέρες, ὀρθοτομεῖ λόγο ἀληθείας, λέγοντάς τους μέ παρρησία ὅτι «οἱ ψευδοδιδάσκαλοι εἶναι συνήθως γόητες. Συναρπάζουν καί παραπλανοῦν τούς ἀκροατές. Ἡ πλάνη ἄλλωστε ἀκούγεται πιο εὐχάριστη ἀπό τήν ἀλήθεια»⁶.

Ἡ εἰκόνα τοῦ Ἀγ. Νικολάου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τοῦ Πύργου

Ἡ παράδοση θέλει τόν Ἅγιο Νικόλαο, ἀπό ἱερή ἀγανάκτηση νά στρέφεται καί νά ραπίζει (χαστουκίζει) τόν αἰρετικό Ἄρειο, ἐνώπιον πάντων. Ἡ πράξη του αὐτή ὅμως θά τόν ὁδηγήσει ἐκτός τῆς Συνόδου καί θά τοῦ στερήσει τά Ἀρχιερατικά του ἄμφια. Τό νά χαστουκίσει κάποιος ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορα κάποιον, τήν ἐποχή αὐτή, τιμωροῦνταν μέ κόψιμο τοῦ ἑνός χεριοῦ. Οἱ συνεπίσκοποι τοῦ ὅμως στήν Σύνοδο παρακάλεσαν τόν Αὐτοκράτορα Μ. Κωνσταντῖνο νά μήν ἐφαρμόσει στόν Ἅγιο Νικόλαο τό γράμμα τοῦ νόμου, ἀλλά νά τόν φυλακίσει μόνο, «ὅπερ καί

ἐγένετο». Στήν φυλακή τόν ἐπισκέπτεται τό ἴδιο βράδυ ἡ Κυρία Θεοτόκος, ἡ Ὅποια παραδίδει στά χέρια του τό ἱερὸ Εὐαγγέλιο καί τοῦ φορᾷ τό Ἀρχιερατικό του Ὠμοφόριο. Ὅταν τό πρῶι οἱ στρατιῶτες τόν ἀντικρίζουν μέ τό Εὐαγγέλιο ἀνά χεῖρας καί τό Ὠμοφόριο, ἐκπλησσονται καί ἐνημερώνουν ἀμέσως τόν Αὐτοκράτορα, ὁ ὁποῖος μέ τή σειρά του, δίδει ἐντολή νά

⁴ Παναγιώτη Βολάκη, *Οἱ θεολογικές ἐριδες κατά την περίοδο του 4ου – 6ου αἰῶνος μέσα ἀπό τα αἰγολογικά κείμενα για τους αγίους της Πρωτοβυζαντινῆς περιόδου*, Διδακτορική Διατριβή στο Τμήμα Ποιμαντικής καί Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 2017, σ. 212.

⁵ Στυλιανοῦ Παπαδοπούλου, *Πατρολογία Β΄*, Ἐκδοση Β΄, Αθήνα 1999, σ. 91.

⁶ Εἰρηναίου Λαφσή, Αρχιμ. Πρωτοσυγκέλλου Ι. Μ. Αλεξ/πόλεως, *Ὁ Ἅγιος Νικόλαος στήν Α΄ Οἰκουμενική Σύνοδο*, ἀνακτῆθηκε στίς 22-11-2025 ἀπό: <https://poimin.gr/o-agios-nikolaos-stin-a-ikoumeniki-sinodo/>

ἀφεθεῖ ἐλεύθερος ὁ Ἅγιος Νικόλαος καί νά ἐπιστρέψει στά καθήκοντά του.

Ἡ Ἀ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος ὁλοκλήρωσε τίς ἐργασίες της, συντάσσοντας τό Σύμβολο Πίστεως τῆς Νικαίας, ὀρίζοντας κοινή ἡμερομηνία ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα καί ἐκδίδοντας Κ΄ (20) Κανόνες, καταδικάζοντας συγχρόνως καί τίς αἰρετικές δοξασίες τοῦ αἰρεσιάρχη τῆς Ἀλεξανδρείας Ἀρείου. Ἀναθεμάτισε τόν Ἄρειο, θέτοντάς τον ἀρχικά ὑπό περιορισμό στήν Νικομήδεια καί ἀργότερα στέλλοντάς τον ἐξορία στήν Ἰλλυρία. Τό 336 μ.Χ. ὁ Ἄρειος μεταβαίνει στήν Κωνσταντινούπολη, ὅπου ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος Μεγάλου Κωνσταντίνου ὁμολογεῖ τήν ὀρθόδοξη πίστη καί ἐνῶ

ἐπρόκειτο νά γίνει δεκτός καί ἐπίσημως σέ ἐκκλησιαστική κοινωνία, τήν παραμονή τῆς εἰσοδοχῆς, πεθαίνει αἰφνιδίως, ἐντός μάλιστα δημοσίου ἀποχωρητηρίου, κάτι τοῦ ἀπό τούς ἀντιπάλους του θεωρήθηκε ὡς θεία τιμωρία.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος, κοιμήθηκε εἰρηνικά καί ὁσιακά στίς 6 Δεκεμβρίου τοῦ 343 μ.Χ. Χαρακτηρίστηκε ἀπό τήν Ἐκκλησία «Κανόνας πίστεως» γιά τό ὀρθόδοξο ἦθος καί ὕφος του, τόσο στήν Σύνοδο τῆς Νικαίας, ὅσο καί στήν ἐν γένει ζωή καί ποιμαντική του διακονία. Ἡ Ἐκκλησία μας τόν τιμᾷ καί ὡς Ἰσαπόστολο, γι' αὐτό καί τόν συνεορτάζει κάθε Πέμπτη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδας, μαζί μέ τούς Δώδεκα Ἀποστόλους.

Τό ἁγιασμένο πρόσωπο τοῦ Ἁγίου Νικολάου καί οἱ ἐκδηλώσεις τιμῆς καί μνήμης στήν Μητρόπολή μας πρὸς Αὐτόν.

Τοῦ ἱερέα Ἀναστασίου Κ. Κολοβοῦ, Θεολόγου,
ἐφημερίου τοῦ Ι. Ν. Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου Ἀμαλιάδος.

Ἡ τιμή στόν Ἅγιο Νικόλαο δέν εἶναι ἀπλῶς ἓνα ἔθιμο· εἶναι ἀναγνώριση ἑνὸς προσώπου πού, μέσα στήν ἱστορία, ἄφησε ἀνεξίτηλο ἀποτύπωμα στήν πίστη, στήν κοινωνία καί στήν καρδιά τῶν ἀνθρώπων. Ἡ προσφορά του εἶναι τόσο μεγάλη, πού ἡ τιμή του ἔχει ξεπεράσει σύνορα, πολιτισμούς καί ἐποχές.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος ἦταν:

1. Παράδειγμα Ποιμένα καί Πατέρα

Υπῆρξε ἐπίσκοπος πού ζοῦσε ὄχι πάνω ἀπὸ τόν λαό του ἀλλὰ μαζί μέ τόν λαό του. Ὁ βίος του τόν δείχνει: ταπεινό, ἐλεήμονα, πλησίον κάθε πονεμένου.

Αὐτό τόν καθιστᾷ πρότυπο ποιμαντικῆς ἡγεσίας γιά τήν Ἐκκλησία καί γιά κάθε ἄνθρωπο πού ἀσκεῖ ὑπεύθυνη θέση. Σέ ἓναν κόσμο ὅπου ἡ ἐξουσία συχνά γίνε-

ται ἀλαζονεία. Ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἶναι τό πρότυπο τῆς διακονίας.

2. Προασπιστής τῆς Δικαιοσύνης

Τό γνωστό θαῦμα τῆς σωτηρίας τῶν τριῶν στρατηγῶν, ὅπου ἐμφανίζεται στόν αὐτοκράτορα μέ φρικτὴ ἐπιστάσια, φανερώνει ὅτι ὁ Ἅγιος εἶναι: ὑπέρμαχος τῶν ἀθώων, τιμητὴς τῆς ἀλήθειας, φύλακας τῆς δικαιοσύνης.

Γιά τήν ἀνθρωπότητα, αὐτὴ ἡ στάση γίνεται σύμβολο ὅτι ὁ Θεός δέν ἐγκαταλείπει τοὺς ἀδικημένους. Γιά τήν Ἐκκλησία, δείχνει πῶς κάθε χριστιανὸς ὀφείλει νά υπερασπίζεται τόν ἄθωο.

3. Προσφορά Ἐλέους καί Φιλανθρωπίας

Ἡ μυστικὴ δωρεὰ χρημάτων σέ ἓναν φτωχὸ πατέρα γιά νά σώσει τίς κόρες του

από την άτιμωση είναι από τὰ πιά ἐμβληματικά σημεῖα τοῦ βίου του. Ὁ Ἅγιος Νικόλαος: γίνεται προστάτης τῶν φτωχῶν καί ταπεινῶν, εἶναι σύμβολο τῆς ἀνιδιοτελοῦς φιλανθρωπίας, μᾶς δείχνει πῶς δίνεται ἡ ἐλεημοσύνη: σιωπηλά καί ταπεινά, χωρίς ἐπίδειξη. Γι' αὐτό θεωρεῖται παγκοσμίως μορφή τῆς καλοσύνης

4. Προστάτης τῶν θαλασσινῶν καί τῶν ταξιδιωτῶν

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος βοηθᾷ στά κύματα τῆς ζωῆς καί στά κύματα τῆς θάλασσης.

Γιά τοὺς ναυτικούς καί τοὺς ταξιδιωτές: εἶναι σύμβολο προστασίας, ἐλπίδα σέ δύσκολες ὥρες, σημεῖο ὅτι ὁ Θεός κυβερνᾷ τίς θάλασσες καί τίς ζωές τῶν ἀνθρώπων. Αὐτό ἔχει τεράστια σημασία γιά λαοὺς μέ θαλασσινή παράδοση — ὅπως ὁ ἐλληνικός.

5. Θεολογική Προσφορά στὸν Χριστιανισμό

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος συμμετεῖχε στὴν Α' Οἰκουμενική Σύνοδο τῆς Νικαίας (325 μ.Χ.), ὅπου: ὑπερασπίστηκε τὴν ὀρθόδοξη πίστη, ἀντιτάχθηκε στὴν αἵρεση τοῦ Ἀρείου, συνέβαλε στὴν διατύπωση τῆς ὀρθῆς θεολογίας περὶ τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι γίνεται στυλὸς τῆς Ὀρθοδοξίας καί προσφέρει στὴν ἀνθρωπότητα τὸ δῶρο τῆς ἀληθινῆς πίστεως στὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ.

6. Ζωντανή Παρουσία στὴ Ζωὴ τῶν Πιστῶν

Ἡ τιμὴ στὸν Ἅγιο Νικόλαο εἶναι τιμὴ σέ ἕναν ἅγιο πού: δὲν ἔπαψε νά θαυματουργεῖ, δὲν ἔπαψε νά παρηγορεῖ, δὲν ἔπαψε νά προστατεύει.

Ἡ παρουσία του εἶναι βιωμένη ἐμπειρία σέ ἀναρίθμητους ἀνθρώπους. Δὲν εἶναι ἱστορικὴ ἀνάμνηση· εἶναι ζωντανὴ σχέση.

Εἶναι γέφυρα Ἀγάπης ἀνάμεσα στὴν Ἐκκλησία καί τὸν κόσμο. Εἶναι ἱερὴ ὑποχρέωση κάθε χριστιανοῦ νά προσφέρει τιμὴ ἀλλὰ καί μίμηση, τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καί τοῦ προτύπου ἐνός ἀληθινοῦ ἀνθρώπου, ὅπως αὐτοῦ, τοῦ Ἁγίου Νικολάου, στὴν

ἀνθρωπότητα καί στὸν Χριστιανισμό.

Ὅλα τὰ παραπάνω καί πολλά ἄλλα πού μπορεῖ νά ἀναφέρει κάποιος γι' αὐτὴ τὴ μεγάλη μορφή τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸν Ἅγιο Νικόλαο, ἐπηρέασαν ὅλο τὸ χριστιανικό πλῆρωμά της καί ἔκαναν τὸν Νικόλαο ἕναν Ἅγιο τόσο λαοφιλή. Ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἶναι ἀπὸ τοὺς λίγους Ἁγίους πού τιμοῦνται παγκοσμίως, ἀκόμα καί ἀπὸ μὴ χριστιανοὺς.

Πολὺ ἀγαπημένος Ἅγιος καί γιὰ τοὺς χριστιανούς τῆς Ἠλείας, γιατί στοὺς πρόσωπό του ἐνσαρκώνει τὴν καλοσύνη, ἐκφράζει τὴν προστασία, προσφέρει παρηγοριά καί ἐλπίδα.

Στὴν Ἠλεία, ὑπάρχουν πολλοὶ Ἱεροί Ναοὶ καί ἀρκετὰ παρεκκλήσια ἀφιερωμένα στὸν Ἅγιο Νικόλαο. Γιά παράδειγμα, στὴν περιοχή τοῦ Πύργου, ὁ Μητροπολιτικός Ἱερός Ναὸς εἶναι ἀφιερωμένος στοῦ ὀνόματος τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Εἶναι γνωστός γιὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ καί τὴν ἱστορία του, ἐνῶ καί στὴ Γαστούνη ὑπάρχει ἕνας σημαντικός ναὸς ἀφιερωμένος στὸν Ἅγιο Νικόλαο.

Οἱ Ἠλεῖοι ἐκδηλώνουν τὴν τιμὴ τους στὸν Ἅγιο Νικόλαο, λατρευτικά, κοινωνικά καί πολιτισμικά. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς πιά χαρακτηριστικούς τρόπους εἶναι οἱ ἐξῆς:

Πλήθος ναῶν ἀφιερωμένων στὸν Ἅγιο Νικόλαο. Τὸ ὄνομα Νικόλαος εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ δημοφιλέστερα ὀνόματα τῶν Ἠλείων μετὰ τα ὀνόματα πού ἀναφέρονται στὸν Χριστὸ καί τὴν Παναγία μας.

Ἡ Ἠλεία ἔχει πολλὰ ἐκκλησιάκια καί ἐνοριακοὺς ναοὺς στοῦ ὀνόματος τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τόσο σέ παράκτιες περιοχές (λόγω τῆς σχέσης τοῦ Ἁγίου μέ τὴ θάλασσα) ὅσο καί στὴν ἐνδοχώρα.

Αὐτὸ μαρτυρεῖ τὴν παλαιότητα καί τὴν ἔκταση τῆς τιμῆς πρὸς τὸν Ἅγιο.

Στὶς 6 Δεκεμβρίου, ἡμέρα μνήμης ἀπὸ τὴν κοίμηση τοῦ Ἁγίου Νικολάου παρατηρεῖται:

Συμμετοχὴ πλήθους πιστῶν τόσο στοὺς ἐσπερινούς, ὅσο καί στὴ Θεία Λειτουργία!

Λιτανείες τῆς εἰκόνας τοῦ Ἁγίου μέσα στίς πόλεις, ἀλλά καί σέ χωριά καί οἰκισμούς, Παρακλήσεις, ἀρτοκλασίες καί ἀγιασμοί, πανηγυρικές ὁμιλίες κλπ.

Οἱ πανηγύρεις συχνά συνοδεύονται ἀπό τοπικά ἔθιμα, μουσική, συγκεντρώσεις καί κοινό φαγητό.

Σέ πολλά χωριά σώζονται ἀφηγήσεις γιά θαυμαστές ἐπεμβάσεις τοῦ Ἁγίου: Προστασία ναυτικῶν καί ψαράδων, Θαυματουργικές θεραπείες, Προστασία ἀπό θεομηνίες κ.λ.π.

Αὐτές οἱ διηγήσεις ἐνισχύουν τή σχέση τῶν κατοίκων τῆς Ἠλείας μέ τόν Ἅγιο.

Σέ πολλά σπίτια ἡ εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Νικολάου βρίσκεται σέ ἐμφανές σημεῖο, ἰδιαίτερα σέ οἰκογένειες πού σχετίζονται μέ τή θάλασσα ἢ ἔχουν παλιές παραδόσεις εὐσεβείας.

Ὑπάρχουν πολλά ξωκλήσια καί ἱστορικά μνημεῖα στήν Ἠλεία πού διατηροῦν τό ὄνομα τοῦ Ἁγίου, δείχνοντας τήν βαθιά ριζωμένη σχέση του μέ τόν τόπο.

Ἡ τοπική Μητρόπολη συχνά διοργανώνει: πανηγυρικές ἀκολουθίες, ἐκκλησιαστικές ἐκδηλώσεις, ὁμιλίες γιά τό πρόσωπο καί τό ἔργο τοῦ Ἁγίου, ὅπου συμμετέχουν πιστοί ἀπό ὅλη τήν περιοχή.

Στή Μητρόπολη τῆς Ἠλείας, οἱ πανηγύρεις πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἶναι ἰδιαίτερα ἐντονες καί περιλαμβάνουν πολυλαπλές ἐκδηλώσεις.

Ἐκτός ἀπό τόν Μητροπολιτικό ναό τοῦ Ἁγίου Νικολάου Πύργου, στίς Ἱερές Μονές τοῦ Ἁγίου Νικολάου στό Σπάτα Ἀχαΐας (πού ἀνήκει στήν Μητρόπολη Ἠλείας), γίνεται μεγάλο Παμπελοποννησιακό προσκύνημα μέ τή συμμετοχή χιλιάδων πιστῶν πού καταφθάνουν ἀπό τίς γύρω περιοχές καί ὅλοι τους ἔχουν νά διηγηθοῦν κι ἀπό ἓνα θαῦμα πού εἶδαν στή ζωή τους ἀπό τόν Ἅγιο Νικόλαο.

Ἀντίστοιχες ἐκκλησιαστικές ἐκδηλώσεις πραγματοποιοῦνται στήν ἐπίσης μεγάλη ἐπίσης πανήγυρη μέ συμμετοχή πλήθους κόσμου καί στήν Ἱερά Μονή Φραγκοπη-

δήματος, στούς Ναούς Κατακόλου, Γαστούνης, Μυρσίνης, Τραγανοῦ, Κεραμιδιᾶς, Λαμπεῖας καί ἄλλοι.

Πολλά λαϊκά πανηγύρια γίνονται στίς 10 τοῦ Μάη κατά τήν ἐορτή τῆς παρόδου τοῦ Ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου μας μέ προορισμό τό Μπάρι τῆς Ἰταλίας.

Οἱ πανηγύρεις κάποτε περιλαμβάνουν παραδοσιακά τραπέζια, πολιτιστικές ἐκδηλώσεις καί διάφορες ἐορταστικές δραστηριότητες πού ἐνισχύουν τήν κοινότητα καί τή λατρεία τοῦ Ἁγίου.

Τό πόσο πολύ τιμᾶται ὁ Ἅγιος Νικόλαος στήν Ἱερά Μητρόπολή μας φαίνεται ἀπό τοὺς Ἱερούς Ναοὺς οἱ ὅποιοι εἶναι ἀφιερωμένοι στό ὄνομα του καί ξεπερνοῦν καί αὐτοὺς τοὺς Ναοὺς πού εἶναι ἀφιερωμένοι στήν Παναγία μας.

Ἔτσι ἐνῶ 31 Ἱεροὶ Ναοὶ καί Μονές εἶναι ἀφιερωμένοι στό πρόσωπο τῆς Παναγίας μας, 32 Ἱεροὶ ναοὶ τῆς Μητροπόλεως Ἠλείας εἶναι ἀφιερωμένοι στὸν Ἅγιο Νικόλαο!

Αὐτοὶ εἶναι: Ὁ Μητροπολιτικός Ναός Ἁγίου Νικολάου Πύργου Ἱεροὶ Ναοὶ τῶν ἐνοριῶν: Ἀλποχωρίου, Κατακόλου, Λαμπετίου, Σαβαλίων, Ἀγνάντων, Ἀνθώνος, Κεραμιδιᾶς, Λάττα, Οἰνός, Σιμπούλου, Κολοκυθᾶ, Γαστούνης Δήμητρας, Μυρσίνης, Σίμιζα, Τραγανοῦ, Καπελέτου, Κρεμμυδίου, Μετοχίου, Λανθίου, Σοπίου, Ὠλένης, Βασιλακίου, Λούβρου, Δούκα, Κρυόβρυσης, Λαμπεῖας, Τσιπιάνων, καθὼς καί δύο μεγάλες Ἱερές Μονές, τοῦ Ἁγίου Νικολάου Φραγκοπηδήματος, τοῦ Ἁγίου Νικολάου Σπάτα, καθὼς καί πολλά ἐξωκκλήσια ἐνοριῶν!

Δικαιολογημένα λοιπὸν ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἶναι στό στίτι κάθε Ἠλείου.

Δέ μένει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τό νά τόν μιμηθοῦμε καί στή ζωὴ του, τή συμπεριφορά του, τήν πίστη του στὸν Χριστό καί νά τόν ἔχουμε ὁδηγό στή ζωὴ μας.

Ἄγιε τοῦ Θεοῦ Νικόλαε, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν...

Ι. Μ. Ἀγίου Νικολάου Σπάτα

Υπὸ τοῦ Πρωτ. Γρηγόριου Μεσμπούρη
Διευθυντοῦ τοῦ Ἰδρύματος

Κάθε ιερὸς τόπος εἶναι μιὰ θεοσημεία, χώρος ἀποκαλυπτικὸς τῆς Ἀγάπης καὶ τοῦ Ἑλέους τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Μιὰ πτυχή τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ ἡ φανέρωση ἱερῶν εἰκόνων καὶ τὰ ἐπιτελούμενα σημεῖα – θαύματα ποὺ ἀνακαινίζουν, συγκινοῦν, τονώνουν καὶ ξεκουράζουν τὸν κουρασμένο ἄνθρωπο

ἀπὸ τὶς ποικίλες περιπέτειες τῆς πορείας του. Ἕνας τέτοιος τόπος χάριτος καὶ πλούσιας Ἀγιοπνευματικῆς Ἀγάπης εἶναι καὶ ἡ Μονὴ τοῦ λαοφιλοῦς Ἀγίου Νικολάου στὰ Σπάτα Ἀχαΐας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας καὶ Ὡλένης. Τὴν ἱστορικὴ ἀφειρηρία τῆς Μονῆς ἀποτελεῖ τὸ χαρακτηριστικὸ γεγονός τῆς εὐρέσεως τῆς εἰκόνας τοῦ Ἀγίου ἢ ὁποία τοποθετεῖται περὶ τὸ 1812 περίπου σύμφωνα μὲ προφορικὲς μαρτυρίες τῶν μεγαλύτερων στὴν ἡλικία κατοίκων τοῦ χωριοῦ Σπάτα, τὶς ὁποῖες συγκέντρωσε καὶ κατέγραψε στὸ σύντομο ἱστορικὸ τῆς Μονῆς ὁ ἀείμνηστος ἱεροκλήρυκας τῆς Μητροπόλεώς μας Ἀρχ. Κύριλλος Παναγιωτόπουλος.

Περὶ τῆς εὐρέσεως τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνας τοῦ Ἀγίου ὑπάρχουν δυὸ ἐκδοχές.

Ἡ πρώτη ἀναφέρεται σὲ κάποια καλοκαιρινὴ περίοδο ποὺ κάποιος βοσκὸς τῆς περιοχῆς παρατήρησε πῶς ἓνα ζῶο ἀπὸ τὸ κοπάδι του χανόταν σὲ κάποιο στενὸ καὶ ἄγνωστο στὸν ἴδιο μονοπάτι τῆς περιοχῆς καὶ ὅταν ἐπέστρεφε ἔσταζε νερὸ ἀπὸ τὸ τρίχωμα τοῦ σαγονιοῦ του. Τὸ γεγονός αὐτὸ τοῦ κέντริσε τὴν περιέργεια, δεδομένου πῶς ἀγνοοῦσε τὴν ὑπαρξὴ

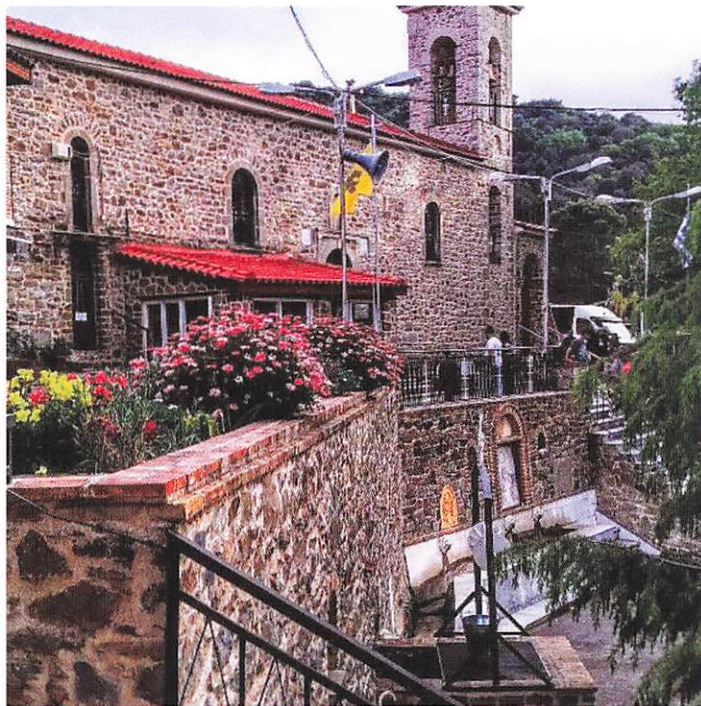
κάποιας πηγῆς μὲ τρεχούμενο νερό. Ὁ βοσκὸς τὴν ἐπόμενη φορὰ ἀκολούθησε τὸ ζῶο τὸ ὁποῖο τὸν ὁδήγησε στὴν πηγὴ ὑπεράνω τῆς ὁποίας ὑπῆρχε κάτι σὰν μικρὴ σπηλιὰ, ἐντὸς τῆς ὁποίας βρῆκε τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου. Κατόπιν τούτου μετέβη στοὺς συγχωριανούς του ἀναφέροντάς τους τὸ γεγονός. Ἐσπευσαν λοιπὸν ὅλοι στὸν τόπο, εἶδαν καὶ ἐθαύμασαν ἀλλὰ καὶ παρέλαβαν

τὴν Ἀγία εἰκόνα μεταφέροντάς την στὸ ναὸ τοῦ χωριοῦ τους. Ἡ εἰκόνα ὅμως τοῦ Ἀγίου θαυμαστῶ τῷ τρόπῳ ἐμφανίζοταν πάλι στὸ σημεῖο εὐρέσεώς της.

Ἡ δευτέρη ἐκδοχή, ἴσως εἶναι συμπλήρωση καὶ ἀνάλυση τῆς πρώτης, καθὼς ἀναφέρεται σὲ μικρὴ ὁμάδα βοσκῶν οἱ

ὅποιοι τοὺς θερινοὺς μῆνες παρέμεναν μὲ τὰ κοπάδια τῶν ζῶων τοὺς στίς κορυφές τοῦ ὄρους "Γαριζά" πρὸς τὸν Νότον. Κάποια νύχτα καὶ ἐνῶ κοιμόντουσαν, ἡ στάνη τους ἔγινε ἀνάστατη. Οἱ βοσκοὶ θεώρησαν πὼς κάποιον ἄγριο ζῶο ἀπειλοῦσε τὸ ποίμνιό τους, ἀλλὰ κάτι ἄλλο θαυμαστὸ συνέβαινε. Ἦταν μιὰ λάμψη, κάτι σὰν ἀστέρι ποὺ πέρασε πάνω ἀπὸ τὸν χῶρο ἐκεῖνο μὲ κατεύθυνση ἀπὸ τὴν δύση πρὸς τὴν ἀνατολή. Οἱ ἴδιοι εἶδαν πὼς αὐτὸ τὸ φῶς χαμήλωσε καὶ ἔσβησε στὸ ρίζωμα τοῦ «Αἰλιά», στὸ σημεῖο ποὺ βρίσκεται σήμερα ὁ Ναὸς τοῦ Ἀγίου.

Τὸ γεγονός αὐτὸ διηγήθηκαν στοὺς συγχωριανοὺς τους οἱ ὅποιοι δυσπίστησαν ἕως ὅτου αὐτὸ ἐπανελήφθη δεύτερη καὶ τρίτη νύχτα καὶ διεπιστώθη καὶ ἀπὸ ἄλλους χωριανούς. Ὅλοι τότε εἶπαν πὼς πρόκειται γιὰ θεϊκὸ σημεῖο καὶ ἔσπευσαν στὸν τόπο ἐρευνῶντας καὶ καθαρίζοντας τὸ σημεῖο ἀπὸ τὴν πυκνὴ βλάστηση. Μετ'

ὀλίγον ἀνακάλυσαν τὴν πηγὴ ἀλλὰ καὶ ἓνα ὑποτυπῶδες δωματάκι μισογκρεμισμένο, ἐντὸς τοῦ ὁποίου βρῆκαν τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου. Τὴν παρέλαβαν μὲ εὐλάβεια καὶ τὴν μετέφεραν στὸ χωριό τους, ἀλλὰ ἡ Ἀγία εἰκόνα ἐξαφανιζόταν καὶ ἐμφανιζόταν πάλι στὸ σημεῖο εὐρέσεώς της.

Ἡ εὕρεση τῆς εἰκόνης ἐκέντρισε τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα τῶν κατοίκων τῶν γύρω περιοχῶν οἱ ὅποιοι συνέρρεαν καὶ προσκυνοῦσαν τὸν Ἅγιο Νικόλαο. Ὁ ζῆλος καὶ ἡ εὐλάβεια αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων τοὺς παρεκίνησε καὶ ἔκτισαν ἓνα μικρὸ ἐκκλησάκι ὅπου ἐτοποθέτησαν τὴν

εἰκόνα τοῦ Ἀγίου μὲ προτροπὴ – ὡς λέγεται – κάποιου ἱερέως παπα – Λιάρου. Τὸ μικρὸ αὐτὸ ναῦδριο ἔγινε πασίγνωστο κατόπιν λόγῳ τῶν πολλῶν θαυμάτων τοῦ Ἀγίου Νικολάου καὶ τῶν ἐμφανίσεων του σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους ἀνὰ τὸν κόσμο.

Ἐξ αἰτίας λοιπὸν τοῦ πλήθους τῶν προσκυνητῶν κτίσθηκε μεγαλύτερος ναὸς τὸ 1871 ὑπὸ τοῦ καθηγουμένου Θεοφίλου Διαμαντόπουλου ἐκ Βαλιμῆς Καλαβρύτων καὶ κάποιου μοναχοῦ Γερασίμου ἐπὶ Δημαρχίας Γεωργίου Χαρμπίλα ἐκ Μανωλάδος

Ἡλείας. Κτιτορικὴ πλάκα στὸ ὑπέρθυρο τῆς Βόρειας εἰσόδου τοῦ Ναοῦ περιέχει ἐγχάρακτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ τῶν μαστόρων ἀποτελοῦσα ἱστορικὴ μαρτυρία περὶ αὐτῶν. Προηγουμένα τοῦ ναοῦ εἶχε κτισθεῖ τὸ παλαιὸ συγκρότημα δηλαδὴ τὸ ἡγουμενεῖο, ἡ τράπεζα, μικροὶ ξενῶνες καὶ ἄλλοι χῶροι, ἀποθῆκες κλπ. περὶ τὸ 1864.

Ἡ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Νικολάου βρίσκεται ἀνατολικά τῆς πόλεως τῆς Βάρδας (17 χιλιόμετρα) καὶ 1.500 μέτρα ἀπὸ τὸ χωριὸ Σπάτα. Βρίσκεται σὲ ὑψόμετρο 350 – 400 μέτρων ἐντὸς τοῦ κόλπου τριῶν μικρῶν βουνῶν, Ἀνατολικά του Αἰλιά, πρὸς Βορρᾶν τοῦ ὄρους Ρουπακιά καὶ πρὸς Νότον τοῦ λεγομένου Γαριζά.

Ἡ σημερινὴ κτιριακὴ κατάστασις τοῦ ἱεροῦ προσκυνήματος ἀποτελεῖται:

α) Ἀπὸ τὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου (1875).

β) Πλησίον καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ τὸ παλαιὸ κτίριο τοῦ 1864 ὡς ἀνεφέρθη.

γ) Πλαγίως τοῦ Ναοῦ (καθολικοῦ) τὸ λεγόμενον Βαπτιστήρι, σήμερα ἀνακαινισμένο Παρεκκλήσιον πρὸς τιμὴν τῶν Ἁγίων Νεομαρτύρων ἱερέως Χριστοῦ, Πανάγου καὶ Κανέλλου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς μαρτυρησάντων τὸ 1716 στῇ Γαστουνῇ.

δ) Ἐξ Ἑνὸς ἰσογείου ξενώνου κάτωθι τῆς Πανηγυρίστρας.

ε) Νοτιοδυτικὰ τῆς Μονῆς βρίσκεται ὁ ξενώνας τοῦ 1975, κτίσμα τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἡλείας κυροῦ Ἀθανασίου τὸ ὁποῖο στέγαζε τὸ σχολεῖον (Δημοτικὸν) καὶ τοὺς κοιτῶνες τῶν προστατευόμενων παιδιῶν τοῦ Ἁγίου καὶ ἄλλους χώρους, δώματα κλπ.

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ πὺς ἡ Μονὴ λειτούργησε καὶ ὡς ὀρφανοτροφεῖον ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1950 ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἀρχιμ. π. Δοσιθέου Ἀνδριανόπουλου ἐκ Πύργου Ἡλείας. Κατόπιν ὑπὸ τοῦ Ἀρχ. Γλυκερίου Νικολαΐδη, τοῦ κ. Ἀνδρέα Μπράτη ἐκ Βαρθολομιοῦ, ἔπειτα τοῦ π. Χρήστου Πατσούρη, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποίου τὸ ἴδρυμα καὶ ἡ Μονὴ γνώρισαν ἰδιαίτερη πρόοδον λόγῳ τῆς πολυπλευροῦ δράσεώς του κατὰ κοινὴ ὁμολογία. Ἀκολούθησαν ἄλλοι διευθυντὲς καὶ ἐφημέριοι, οἱ ὁποῖοι πρόσθεσαν καὶ αὐτοὶ κατὰ τὶς δυνάμεις τους τὸ δικό τους λιθαράκι στὴν εὐημερία καὶ ἀνάπτυξη τῆς Μονῆς ὑπὸ τὴν ἀγρυπνον καθοδήγηση τῶν αἰοδίμων Μητροπολιτῶν κυροῦ Ἀθανασίου τοῦ Ἡλείου καὶ τοῦ ἄρτι μεταστάντος κυροῦ Γερμανοῦ. Στὰ ἔτη λειτουργίας του τὸ

ἴδρυμα προστάτευσε, μόρφωσε καὶ παρέδωσε στὴν κοινωνία ἑκατοντάδες παιδιὰ ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ κατεστάθησαν κληρικοί, καθηγητὲς, δάσκαλοι, τεχνίτες καὶ οἰκογενειάρχες. Ἡ λειτουργία αὕτη περατώθηκε τὸ 2000 ὅπου καὶ ἄλλαξε μορφή σὲ ξενῶνα φιλοξενίας ἀγάμων μητέρων καὶ κακοποιημένων γυναικῶν. Στὸ ἰσόγειο τοῦ κτιρίου αὐτοῦ ὑπάρχει μικρὸ παρεκκλήσιον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Πορφυρίου.

στ) ὀπισθεν τοῦ παλαιοῦ κτιρίου βρίσκεται νεότερος ξενώνας τοῦ 1992 ὁ ὁποῖος σήμερα στεγάζει ἐμπερίστατες ἄγαμες μητέρες καὶ κακοποιημένες γυναῖκες στὸν πρῶτο ὄροφόν του. Τὸ ἰσόγειο λειτουργεῖ ὡς Ἀρχονταρίκι – χῶρος ὑποδοχῆς τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν μετὰ τὶς Θεῖες Λειτουργίες. Ἐντὸς αὐτοῦ δὲ ὑπάρχουν δυὸ παρεκκλήσια ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα τοῦ Πρωτοκλήτου ὁ ὁποῖος ἔφερε τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου στὴν Ἀχαΐα καὶ ἐτελειώθη ἐν αὐτῇ μαρτυρικῶς καὶ τῶν σὺν αὐτῷ διαλαμψάντων Ἁγίων καὶ τῶν Ὁσίων Εὐμενίου (Σαριδάκη) καὶ Νικηφόρου τοῦ λεπτοῦ, Ἁγίων τῆς ἐποχῆς μας, ὥστε νὰ ἀποτελοῦν πρότυπον γιὰ ὅλους μας καὶ διὰ τὶς τροφίμες τοῦ ξενώνου.

Ἡ Πανήγυρις τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου τελεῖται πανδῆμως τὴν 10ῃ Μαΐου ἐπὶ τῇ μετακομιδῇ τῶν τιμῶν λειψάνων του ἀπὸ τὰ Μύρα της Λυκίας στὸ Μπάρι τῆς Ἰταλίας ὅπου πλήθη ἀμέτρητα συρρέουν γιὰ νὰ προσκυνήσουν τὴν θαυματουργὸ εἰκόνα τοῦ Ἁγίου τὴν ὁποία προσκυνοῦν μὲ θαυμαστὸ τρόπο καὶ τὰ ἄλογα ζῶα, ὡς πολλοὶ ἔχουν γίνει μάρτυρες αὐτοῦ.

Ἐορτάζει ἀκόμη τὴν Πεντηκοστή – Ἁγίου Πνεύματος μὲ μικρότερη κλίμακα προσκυνητῶν, τοῦ Τιμίου Σταυροῦ 14 Σεπτεμβρίου καὶ στὶς 6 Δεκεμβρίου ἡμέρα μνήμης τοῦ Ἁγίου.

Ὁ Ἅγιος καὶ ὁ Φράγκος Πρίγκιπας

Ὑπὸ τῆς Καθηγουμένης Ἀγνῆς Μοναχῆς

Σχεδὸν στή μέση τῶν δύο μεγάλων πόλεων τοῦ νομοῦ Ἡλείας πάνω σέ δασόφυτους λοφίσκους βρίσκεται ἡ Ἱερά Μονή Φραγκοπηδήματος. Προστάτης καὶ ἀρωγὸς τῆς ὁ Ἅγιος Νικόλαος, ὁ ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας.

Ἡ προσωνυμία «Φραγκοπήδημα» μᾶς καλεῖ νά ἀνατρέξουμε στά χρόνια τῆς Φραγκοκρατίας, ὅπου ἡ προφορική παράδοση μᾶς διασώζει ἓνα θαῦμα πού ἔκανε ὁ ἅγιος Νικόλαος σέ κάποιον Φράγκο πρίγκιπα.

Ἔτσι λοιπὸν σύμφωνα μέ τὴν παράδοση κάποιος Φράγκος πρίγκιπας βγήκε στὴν περιοχή, ὅπου εἶναι τώρα ἡ μονή, γιὰ κυνήγι. Σαρακηνοὶ ὅμως πειρατές πού εἶχαν βγεῖ γιὰ ἀρπagaές καὶ λεηλασίες στά παράλια τοῦ Κατακόλου, πληροφορήθηκαν γιὰ τὴν ἐξοδὸ τοῦ καὶ θέλησαν νά τὸν αἰχμαλωτίσουν. Ἀφοῦ πῆραν μαζί τους Ἕλληνες ὁμήρους, πού γνώριζαν τὴν περιοχή, χωρίστηκαν σέ τρία ἀποσπάσματα καὶ μέσα στό σκοτάδι κατόρθωσαν νά πλησιάσουν τίς σκοπιές τοῦ πρίγκιπα.

Ἐντρομος αὐτός ἀφυπνίστηκε καὶ ἀφοῦ βαλίκεψε τὸ ἄλογό του, κατευθύνθηκε πρὸς τὸ βάθος τοῦ πυκνοῦ δάσους. Ὅμως δέν πρόλαβε νά ἀπομακρυνθεῖ καὶ μέσα ἀπὸ τοὺς πυκνοὺς θάμνους, κυκλω-

τικά, παρουσιάστηκαν οἱ Σαρακηνοί. Σασισμένος στρέφει τὸ ἄλογό του πρὸς τὴν χαράδρα καὶ ταυτόχρονα παρακαλεῖ τὸν Ἅγιο Νικόλαο μονολογώντας:

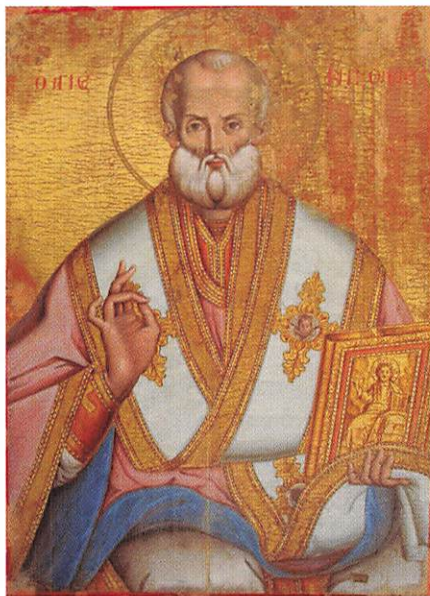
«Ἄγιε Νικόλαε βοήθησε μέ νά σωθῶ καὶ ὅσα βλέπει τὸ μάτι μου θά τά δωρίσω σέ Σένα». Μ' αὐτὴν τὴν εὐχή καὶ παράκληση κυττᾶ ἀπεγνωσμένα τὸ ἄλογό του, πού πειθαρχεῖ στὸν ἀφέντη του καὶ ρίχνεται στὸν γκρεμό. Ἡ παράδοση λέει ὅτι

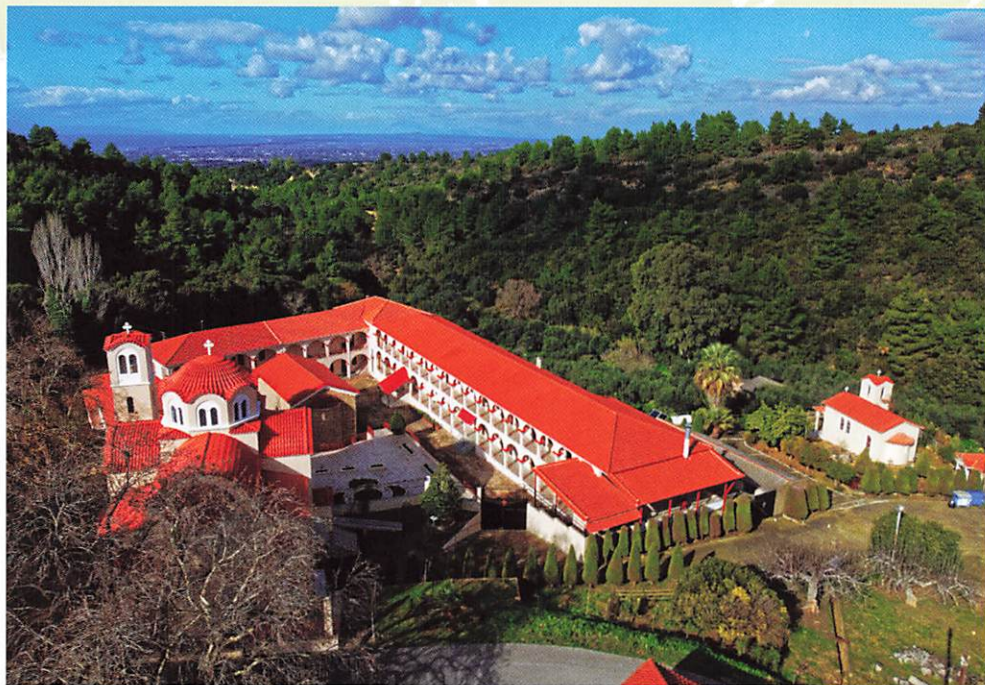
σώθηκε καὶ ἔκτοτε ἡ περιοχή ὀνομάστηκε Φραγκοπήδημα.

Ὁ Ντίνος Ψυχogiός στά «Ἡλεικά» του ὑποστηρίζει ὅτι «ἐρευνώντας πράγματι τὴν ἱστορία, βρίσκουμε ὅτι ὑπῆρξε ἓνας ὀνομαστός Φράγκος βαρόνος ὀνόματι Νικόλαος Σαιντομέρ, πού ἐξήγαγε κατὰ τὸ πρῶτο ἡμισὺ τοῦ 14 αἰῶνα (1280-1340)» ὁ ὁποῖος ἔφερε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ φαίνεται νά εἶχε μεγάλη εὐλάβεια σ' αὐτόν. Καὶ συνεχίζει: «Δέν ἀπο-

κλείεται λοιπὸν τοῦτος ὁ Νικόλαος Σαιντομέρ, νά ἔχισε σὺς θέσεις τῶν κορφῶν τοῦ Σπάτα καὶ τοῦ Φραγκοπηδήματος, ναῖδρια φερώνυμα τοῦ Ἁγίου τοῦ ὀνόματός του σάν ὁρόσημα τοῦ ἀπέραντου φέουδου τοῦ πού ἀπλωνόταν σ' ὅλη τὴ λοφώδη περιοχή τῆς Ἡλείας».

Γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῆς μονῆς ἔχουμε πλη-

ροφορίες από τό ἀρχεῖο της, μέσα ἀπό τούρκικα ἐγγραφα, μέ τό παλαιότερο νά χρονολογεῖται τό 1637, ὅπου βρίσκεται ὡς ἀνδρική μονή, στήν ἀκμή της. Ἐκτοτε ἀκολουθεῖ μιά ἀνοδική πορεία μέχρι τήν ἐπανάσταση τοῦ 1821, ὅπου μέ ἡγούμενο τόν Κυπριανό, ὁ ὁποῖος ἦταν ταυτόχρονα καί ὀπλρχηγός τῆς περιοχῆς, δίνει τά πάντα στόν Ἀγῶνα. Ἀπό τό 1848 μέχρι τό 1930 εἶναι μετόχι τῆς μονῆς Σκαφιδιάς.

Ὁ προστάτης της ὁμως Ἅγιος Νικόλαος δέν ἐγκατέλειψε τό μοναστήρι του. Τό 1930 τρεῖς μοναχές μέ τήν εὐλογία τοῦ τότε μητροπολίτη Ἀντωνίου ἐρχονται νά δώσουν ζωή στό ἐρημωμένο Φραγκοπήδημα. Ἐτσι μετά ἀπό σχεδόν ἕνα αἰῶνα

παρακμῆς καί ἐγκατάλειψης συνεχίζει τήν πορεία του ὡς γυναικεῖα κοινοβιακή μονή. Στήν σχεδόν ἐκατόχρονη πορεία του ἀνακαινίστηκε κτιριακά τρεῖς φορές. Πολλές ψυχές ἀφιερώθηκαν καί ἀναπαύθηκαν κάτω ἀπό τήν πατρική σκέπη καί προστασία τοῦ Ἀγίου. Ἀπό τά πρῶτα χρόνια τῆς ἐπανάδρυσῆς της ἐγίνε ὁ ἔφορος καί ὁ ἀρωγός της.

Τά θαύματα τοῦ Ἀγίου πού βίωσαν καί βιώνουν οἱ μοναχές ἀλλά καί οἱ προσκυνητές τῆς Μονῆς εἶναι ἀναρίθμητα.

Εἴθε ἡ χάρις τοῦ Ἀγίου μας νά συνεχίσει νά σκεπάζει καί νά χαριτώνει τήν μονή του ἀλλά καί νά βοηθάει καί νά προστατεύει ὅποιον τόν ἐπικαλεῖται.

Άγ. Νικόλαος Καβάσιλων

Μιά μονή, μιά ιστορία

Αντωνίας Γιαννακοπούλου

Λίγο πιο πέρα, από την Γαστούνη, στον δρόμο για Ανδραβίδα, συναντά κανείς τα Καβάσιλα, τα οποία αγκαλιάζουν την Ήερά Μονή του Αγίου Νικολάου. Εκεί στην άκρη του χωριού μέσα στο πλούσιο δασύλλιο διαγράφεται το καμπαναριό της μονής. Μιά μονή που αγκαλιάζει καθημερινά μεγάλο πλήθος πιστών. Έγραψε κάποτε δική της ιστορία. Βλέποντας, λοιπόν, αυτό το θαύμα μέσα στο βουβό προαύλιο και καλυμμένο από καταπράσινα δέντρα, θέλοντας να βρούμε τις βάσεις της μονής, ψάξαμε...Καί βρήκαμε.

Μελετώντας τον Βίο του Αγίου Νικολάου Καβάσιλα, γίνεται φανερό ότι μετά την κοίμηση του πατέρα του, το έτος 1363, τα ίχνη του χάνονται. Έτσι λοιπόν δημιουργείται ένα κενό στην βιογραφία του. Η φιλόλογος, ιστορικός και έρευνήτρια Πόπη Πασπαλιάρη κατά την ημερίδα της 17/6/1994 υποστήριξε πως ο Νικόλαος Καβάσιλας έφτασε στην Ήλιδα σέ μιά πρό της Άλωσης εποχή. Μάλιστα, σύμφωνα με τον Άλτανερ πολλά χειρόγραφα γράφτηκαν στην Ήλεια, αλλά και Άγιορείτικες μορφές κεκοιμημένων πατέρων σπυρίζουν την διαμονή του Αγίου στην Ήλεια (το -X- πού σήμαινε Χαμαετός και το -ΙΛ- πού σήμαινε ότι βρισκόταν τότε στην Ήλιδα). Τέλος, η Πόπη Πασπαλιάρη αναφέρει ότι ο Νικόλαος Καβάσιλας έζησε στα Καβάσιλα και έκοιμήθη στην Φραγκαβίλλα.

Στό Ήλειακό Άγιολόγιο του Άρχιμ. π. Δαμασκηνού Πετράκου γίνεται αναφορά για περιπτώσεις μετακινήσεων Βυζαντινών προσωπικοτήτων από την βασιλεύουσα προς την Πελοπόννησο. Βέβαια οι περιπτώσεις αυτές τυγχάνει να μην είναι ούτε άγνωστες, ούτε σπάνιες (σελίδα 51- 52).

Επίσης, ο Καβασιλαΐος κ. Νίκος Γ. Πα-

πουτσής στό βιβλίο του "Στήν καρδιά του κάμπου", Καβάσιλα 2006 (σελίδα 19-20) αναφέρει πως υπάρχει μιά έκδοχή κατά τους βυζαντινούς χρόνους, την περίοδο 1360, τρεις Έπίσκοποι του Βυζαντίου ήρθαν και ίδρυσαν τό χωριό Καβάσιλα, ο μικρότερος από αυτούς ο Άλέξανδρος, λέγεται ότι έκτισε τίς έκκλησίες Άγιο Γεώργιο και Άγιο Νικόλαο, μέ σκοπό νά τιμήσει τά δύο άδέρφια του Γεώργιο και Νικόλαο Καβάσιλα. Στό τέλος του βιβλίου γίνεται αναφορά πως οι κάτοικοι του χωριού δέχονται την έκδοχή αυτή, καθώς τυγχάνει νά συμβαδίζει μέ τά ιστορικά γεγονότα και τόν βίο του Αγίου Νικολάου Καβάσιλα.

Ο Τάσος Άθ. Γριτσόπουλος, στό βιβλίο "ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ", έν Αθήναις 1998-1999, αναφέρει πως την περίοδο 1384 έν Βλαχέρνα ο Κωνσταντίνος Καβάσιλας διετέλεσε πρωτόπαπας. Επίσης, τυγχάνει νά υπάρχουν κι άλλες αναφορές για μετακινήσεις από την βασιλεύουσα προς την Πελοπόννησον δίχως νά επικυρώνεται ή έγκυρότητα τών πηγών.

Βάσει, λοιπόν, τών προαναφερόμενων θά μπορούσε νά πεί κανείς ότι από την στιγμή που υποστηρίζεται τό πέραςμα του Αγίου Νικολάου από την Ήλεια, αναζητώντας ο ίδιος ένα καθησυχαστήριο, έτσι μπορεί νά υποστηριχθεί και ή άνύψωση της μονής μεταξύ 1360-1368 (σελίδα 305).

Μιά, δεύτερη έκδοχή, άγγίζει την περίοδο 1680-1689, στην Βενετική άπογραφή της "Ήλιδος μνημονεύοντας "Cavasilla di Sopra kai Cavasilla di sotto" υποστηρίζοντας την ύπαρξη μονής την περίοδο εκείνη. Στό Περιοδικόν Σύγγραμμά "Νέος Έλληνομνήμων", (σελίδα 494) του Σπύρου Λάμπρου, τό 1904 γίνεται αναφορά στην Βενετική άπογραφή "Ήλιδος στην

θέση Case No 13 Boteghe- Cavasilla di sopra et No 34 Boteghe 1 Cavasilla di sotto Laus deo 1689 Adi 30 April S. N Gastuni μέ σκοπό νά προβληθεῖ ἡ ἱστορικότητα τοῦ χωριοῦ ἀλλά καί ἡ ὕπαρξη τῆς Μονῆς. Σύμφωνα, τώρα, μέ τόν Ἡλεῖο τ. δήμαρχο Γαστούνης κ. Κωνσταντῖνο Λούρμπα στό βιβλίο του "Ο Δῆμος Μυρτουντίων καί τὰ Λεχαινά", Λεχαινά 2009, γίνεται ἀναφορά πῶς τό τοπωνύμιο ἀγγίζει τήν περίοδο τοῦ 1490, καθῶς προέρχεται ἀπό τόν Νικόλαο Καβάσιλα, ὁ ὁποῖος βρέθηκε, μόνασε καί ἱδρύσε τήν ὁμώνυμη μονή. Ὑποστηρίζεται, ἐπιπλέον, πῶς ὁ Ἅγιος κατῆλθε στήν Πελοπόννησο, ὥστε νά μεταδόσει τήν δυνατή ἰσχὺ τῆς γλώσσας, τῆς πατρίδος καί τῆς θρησκείας. Χάριν, λοιπόν, τοῦ ἔργου του καί πρὸς Τιμὴ τοῦ Ἁγίου ἱδρύθηκε ὁ ναός καί πέθανε ἐδῶ, γιὰ νά ταφεῖ εἰς τήν Φραγκαβίλλαν.

Σέ ἓνα ἀπόσπασμα τοῦ βιβλίου "Ἄγνωστες διαδρομές στήν Ἡλεία" τῆς πρεσβυτέρας Φ. Κλουκίνα - Χαμάλη μέ κύριο θέμα τήν φύση, τὰ χωριά καί τίς ἐκκλησίες, ἐκδόσεις ΒΙΒΛΙΟΠΑΝΟΡΑΜΑ (σελίδα 28) γράφεται: "Μετά ἀπό 2χιλ. Βρίσκεται τό ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Νικολάου, πού ἦταν τόν παλαιό καιρό μοναστήρι", φαίνεται, δηλαδή, νά ὑπάρχουν στοιχεῖα γιὰ τήν ὕπαρξη μονῆς πρὶν τό ἔτος 1490. Πιο κάτω, ἀναφέρεται μάλιστα ὅτι, τὰ Καβάσιλα μνημονεύουν τό ὄνομα τοῦ Ἁγίου εἴτε γιὰ τό πέρασμά του ἀπὸ τό μέρος ἐκεῖνο, εἴτε γιὰ τήν πνευματική ἐπικοινωνία μέ τόν

λαό γιὰ τήν στήριξη τῆς θρησκείας περὶ τοῦ γιὰ 225 χρόνια κάτω ἀπὸ τήν βαθιὰ ἐπιρροή τῶν Φράγκων, πού ὑπῆρχαν στήν περιοχή ἐκείνη τήν ἐποχή.

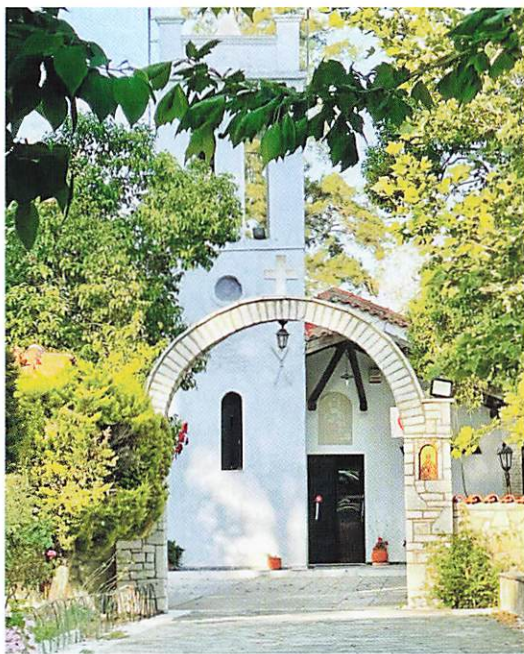
Ἐπίσης, σέ ἀρκετές πηγές σημειώνεται πῶς τό 1461 πραγματοποιήθηκε Ὁθωμανική φορολογική ἀπογραφή, στήν ὁποία γίνεται ἀναφορά γιὰ τὰ Ἄνω Καβάσιλα, τὰ Κάτω Καβάσιλα καί τήν ὑπάρχουσα μονή, ἡ ὁποία ὅπως ὑποστηρίζουν Ἀνδραβιδᾶοι ὀριζε τὰ σύνορα μεταξύ Καβασίων καί Ἀνδραβίδας. Μάλιστα, ἦταν πολλές οἱ περιπτώσεις πού ἡ Ἀνδραβίδα προσπάθησε νά διεκδικήσει ὑπὸ τήν κατοχή της

τήν μονή. Ἄρα, τό γεγονός αὐτό ἀναδεικνύει ὅτι ἡ μονή ὑπῆρχε καί κατὰ τήν περίοδο 1400.

"Ὅταν τό Βατικανό κρύβει στά ἀρχεῖα του θησαυρούς, οἱ ὁποῖοι ἀναφέρουν στοιχεῖα γιὰ τήν περιοδεία τοῦ Ἁγίου στήν Ἡλεία, ὁ πολιτικός καί Λόγιος Λυκοῦργος Κρεστενίτης (1870) θεωρεῖ τό πέρασμα τοῦ Ἁγίου ἀπὸ τήν Ἡλεία δῶρον ἀγαθόν γιὰ πίστιν "εἰς τὰς παραδόσεις, τήν

γλῶσσα καί τήν ταυτότητα ὡς "Ἕλληνες". Τήν ἴδια περίοδο, 1870, πολλοὶ ὑποστηρικτές ἀναφέρουν τήν ὕπαρξη μονῆς τήν περίοδο αὐτή ἀλλά καί ἄλλα ἀρκετά χρόνια πρὶν.

Μία τρίτη ἐκδοχή, εἶναι αὐτή πού ὑποστηρίζεται ἀκόμα ἀπὸ μεγάλο μέρος των Καβασιλαίων, ἡ μάχη τῶν Ἀμπελιῶν. Ἡ ἱστορία γράφεται μέ τήν μάχη των Καβα-

σιλιωτῶν κατά τῶν Τούρκων πού ἔλαβε χώρα κοντά στήν Ἱερά Μονή τοῦ Ἁγίου Νικολάου στήν θέση Ἀμπέλια. Ἡ παράδοση μιλά γιά τήν πηγή μέ τά θαυματουργά ὕδατα πλησίον τῆς μονῆς. Ἀπόγονοι τῶν ἀγωνιστῶν ἀναφέρουν ὅτι τήν ἴδια μέρα Τούρκοι βεβήλωσαν καί τόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Νικολάου καί ἀσέληγχαν σέ δύο τυφλές κοπέλες ἀπό τήν Δίβρη, οἱ ὁποῖες εἶχαν παραμείνει στόν Ναό γιά νά προσευχηθοῦν καί νά βροῦν τή χαμένη τους ὄραση χάρι στά θαυματουργά ὕδατα. Λέγεται, μάλιστα, ὅτι οἱ Τούρκοι ἔκλεισαν τήν πηγή μέ τίς πέτρες, ἀλλά αὐτό ἦταν μάταιο, καθώς τό θαυματουργό νερό τῆς πηγῆς ἐμφανίστηκε σέ ἄλλο σημεῖο, ἔπειτα ἀπό τήν ἀπελευθέρωση τοῦ χωριοῦ.

Οἱ παραπάνω ἐκδοχές ὑποστηρίζονται καί ἀμφισβητοῦνται γιά χρόνια καί ἂν κάποιος ἀμφισβητεῖ τήν μία ὁ ἄλλος ὑποστηρίζει τήν ἄλλη. Καβασιλαῖοι μιλοῦν γιά τήν μάχη κοντά στά Ἀμπέλια, δίπλα στήν τότε ὑπάρχουσα μονή. Ἀνδραβιδαῖοι μιλοῦν γιά πηγές, οἱ ὁποῖες ἀναφέρουν πῶς ἡ μονή ὑπῆρχε καί ἐπὶ Φράγκων, δηλ. 250 χρόνια πρὶν.

Προσπαθώντας, λοιπόν, νά καλυπτοῦν ὅλες αὐτές οἱ πηγές τοῦ ὡς ἄνω ζητήματος παρατηρεῖται τό γεγονός ὅτι καί οἱ τρεῖς ἐκδοχές ὑποστηρίζονται ἀπό σωστά ἐπιχειρήματα. Ἐνα χαρακτηριστικό παράδειγμα εἶναι καί αὐτό εἰς ἀπάντησιν στό Ἡλειακό Ἀγιολόγιο, σελίδα 52, ὅπου καί ἀμφισβητεῖται τό πέρασμα τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἀπό τά Καβάσιλα. Ἄν, ὄντως, δέν πέρασε ὁ Νικόλαος Καβάσιλας ὑποστηρίζουν ἄρκετοί, τότε ἴσως νά ἦταν ὁ μικρότερος κατά σειράν ἀδερφός, ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ ὁποῖος λέγεται ὅτι ἔκτισε τοὺς δύο ναοὺς στά Καβάσιλα εἰς μνήμην τῶν ἀδελφῶν του Νικολάου καί Γεωργίου Καβάσιλα.

Θεωρεῖτο σημαντική ἡ ἀναφορά στά μοναστήρια τῆς Ἡλείας ἀπό τόν Ντῖνο Ψυχογιό, στόν Β΄ Τόμο τοῦ βιβλίου του "Ἡλειακά", σελίδα 1000. Ὁ ἴδιος ἀναφέ-

ρει ὅτι ὅσα κατέγραψε ἀπὸ ἔρευνες τόσο λαογραφικές ὅσο καί ἀρχαιολογικές ἀνέδειξαν πληθὺς στοιχείων γιά τήν ὕπαρξη πολλῶν ἀποξηχασμένων ἢ ἐρεπυμένων ἐκκλησιῶν τοῦ "ἄλλοτε ἦσαν μοναστήρια ἢ μονύδρια". Ἀνάμεσα στά 31 ἀναφερόμενα ἐκκλησιάκια εἶναι καί αὐτό τοῦ Ἁγίου Νικολάου (No 27), ὅλα τους καί τὰ καθένα ξεχωριστά ἔχει τήν δική του ἱστορία. Δυστυχῶς, ἀλλά ἔτυχε νά κρατήσουν τήν ἱστορία τους γραπτή, ἄλλα πάλι ὅ,τι κατάφεραν νά συλλέξουν ἀπὸ τήν προφορική παράδοση.

Σήμερα, στήν ἐπιφάνεια ὧν αὐτῶν τῶν πηγῶν, λέγεται ὅτι ἡ πρώτη ἐκκλησία τοῦ χτίστηκε στό χωριό ἦταν αὐτή του Ἀη Νικόλα τό 1650, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἀείμνηστος Ντῖνος Ψυχογιός. Ἦταν, ἓνα μικρό ἐκκλησιάκι χτισμένο μέ πλιθάρια, ἀφιερωμένο στόν Ἅγιο Νικόλαο, προφανῶς γιά νά ἀγγίξουν ἀκόμα καί τήν τιμή πρὸς τόν Νικόλαο Καβάσιλα. Ἀκόμη, λένε, ὅτι οἱ Τούρκοι τό γκρέμισαν πολλές φορές ἀλλά οἱ Καβασιλαῖοι μέ παρακάλια καί προσευχές τό ξαναχτίζανε. Ἔτσι, λοιπόν, σιγά-σιγά τό μικρό αὐτό ἐκκλησιάκι ἀγκάλιασε μεγάλο μέρος τῶν πιστῶν καί γρήγορα πῆρε τόν χαρακτήρα τοῦ Μοναστηριοῦ. Ἐνα ἀκόμα στοιχεῖο εἶναι καί οἱ ἀλυσίδες τοῦ βρίσκονται μέχρι σήμερα μέσα στό Ναό πίσω ἀπὸ τό παγκάρι. Λέγεται ὅτι ἐκεῖ πῆγαιναν τοὺς δαιμονισμένους μέχρι νά γιαντρευτοῦν. Ἡ ἀναφορά αὐτή πού γίνεται καί μέσα στό βιβλίο τοῦ Νίκου Γ. Παπουτσή "Στὴν καρδιά τοῦ κάμπου", Καβάσιλα 2006 (σελίδα 25) προσπαθώντας νά ἀποδειχθεῖ ἡ ὕπαρξη μονῆς ἀπὸ τό 1650.

Ἐν κατακλείδι, εἶναι σημαντικό νά σημειωθεῖ ὅτι, σήμερα, στήν μονή συναντᾶμε τίς εἰκόνες τοῦ Ἱεροῦ Τέμπλου (Δωδεκάορτου), οἱ ὁποῖες χρονολογοῦνται τό ἔτος 1850. Ἡ ἡμερομηνία αὐτή, ἀναγράφεται στό μπροστινὸ μέρος τῶν εἰκόνων. Ἐπιπλέον, ὁ Ἐσταυρωμένος φαίνεται νά χρονολογεῖται τήν ἴδια περίοδο μέ τίς εἰκόνες, δηλ. τό 1850.

Χριστούγεννα

Τσουκάρας Εύαγγελος
Θεολόγος- Φιλολόγος
Msc Βυζαντινής Ιστορίας

Σύμφωνα με τις πληροφορίες των Εύαγγελιστών ὁ Ἰωσήφ καί ἡ Μαρία, πειθαρχώντας σέ αὐτοκρατορική διαταγή γιά ἀπογραφή, ξεκίνησαν γιά τή Βηθλεέμ, τήν πόλη πού ἡ ἀρχαία παράδοση καί προφητεία τήν ἤθελαν ὡς τόπο γέννησης τοῦ Μεσσία. Ἡ Βηθλεέμ ἦταν μιά μικρή κωμόπολη τότε μέ χίλιους περίπου κατοίκους, χωρίς ιδιαίτερη σπουδαιότητα καί σημασία τήν ἐποχή τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλά μέ ἕνα λαμπρό παρελθόν στήν ἱστορία τοῦ Ἰσραήλ, πού θύμιζαν τά μεγάλα ὀνόματα τοῦ Βοός, τῆς Ρούθ καί πάνω ἀπό ὅλα του Δαβίδ, καί μέ ἕνα προσδοκώμενο θαυμαστό μέλλον, γιατί συσχετιζόταν μέ τήν ἔλευση τοῦ Μεσσία. Πράγματι, ἡ Βηθλεέμ ἀναφέρεται στά ἱερά κείμενα ὡς μελλοντικός τόπος γέννησης τοῦ Μεσσία, ὅχι μόνο στήν Παλαιά Διαθήκη ἀλλά καί τήν Καινή Διαθήκη, μέ τή χαρακτηριστική διατύπωση ὅτι ὁ Χριστός ἔρχεται στήν Ἰουδαία καί ἐκ σπέρματος Δαυίδ καί ἀπό κώμης ὅπου ἦν Δαυίδ¹.

«Ἡ γέννησίς σου Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ, τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως· ἐν αὐτῇ γὰρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες, ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο· σὲ προσκυνεῖν, τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης, καὶ σὲ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν, Κύριε δόξα σοι.»

Τὸ ἀπολυτίκιο τῶν Χριστουγέννων ἀρχίζει μέ τήν παραδοχή πὺς μέ τή γέννηση τοῦ Χριστοῦ δίνεται στὸν κόσμο ὅχι μόνο ἡ εἰκόνα ἐνός τέλειου ἀνθρώπου, ἀλλά καί τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως, ἡ πλέον ὑπερβατική καί καθολικὴ ἀποκάλυψη τοῦ νοήματος. Τὸ φῶς τῆς γνώσεως πού εἰσῆλθε στὸν κόσμο καὶ ἄρχισε νὰ φωτίζει πρὶν ἀπὸ δύο χιλιάδες χρόνια, δὲν μᾶς ἔχει ἀφήσει, οὔτε ἔχει σβήσει².

Ὁ Θεός μέ τήν ἐνανθρώπησή του ὑπέδειξε στὸν κόσμο τήν ὁδὸ τῆς ταπεινώσεως, πού

δὲν εὐτελίζει, ἀλλὰ ἀνυψώνει τὸν ἄνθρωπο. Γιά αὐτὸ καί τὰ Χριστούγεννα, ἡ γιορτὴ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ, εἶναι ταυτόχρονα καί ἡ γιορτὴ τῆς θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι κάτι πού ἐγινε πρὶν ἀπὸ δύο χιλιάδες χρόνια καί χάθηκε ἢ ἔμεινε ἐκεῖ. Τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ δὲν μοιάζουν μέ τὰ ἀνθρώπινα ἔργα πού γίνονται καί ἀπογίνονται. Ὁ Χριστός εἶναι χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός καί εἰς τοὺς αἰῶνας. Καί τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πού ἐγίναν στὸ παρελθόν, προσφέρονται στὸ ἐκάστοτε παρόν καὶ ἰσχύουν γιά τήν αἰωνιότητα. Ἔτσι ψάλλει ἡ Ἐκκλησία τὰ Χριστούγεννα «Σήμερον ὁ Χριστός...γεννᾶται ἐκ Παρθένου. Σήμερον ὁ ἀναρχος ἀρχεταὶ καὶ ὁ Λόγος σαρκούται»³.

«Ἡ Παρθένος σήμερον, τὸν ὑπερούσιον τίκτει, καὶ ἡ γῆ τὸ Σπήλαιον, τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει. Ἄγγελοι μετὰ Ποιμένων δοξολογοῦσι. Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι. Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη, Παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.»

Αὐτὴ ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίου συνεχίζει νὰ λάμπει μέσα ἀπὸ τὶς εἰκόνες καὶ τὰ ἀναρίθμητα ἔργα τέχνης, φανερώνοντας πὺς ὅ,τι εἶναι οὐσιαστικότερο καὶ πλέον ὅ,τι χαρμόσυνο στὸν Χριστιανισμό βρίσκεται ἀκριβῶς ἐδῶ, σὲ αὐτὴν τὴν αἰώνια παιδικότητα τοῦ Θεοῦ. Μόνο ὅταν εἰσχωρήσουμε στὸ παιδί πού ζεῖ κρυμμένο μέσα μας, μποροῦμε νὰ κάνουμε δικό μας τὸ χαρμόσυνο μυστήριο τοῦ Θεοῦ πού ἔρχεται πρὸς ἐμᾶς «ὡς παιδίον». Μέ τή γιορτὴ τῶν Χριστουγέννων ἡ Ἐκκλησία μας ἀποκαλύπτει ἕνα μυστήριο χαρᾶς, τὸ μυστήριο μιᾶς ἐλεύθερα προσφερόμενης ἀγάπης πού δὲν ἐπιβάλλεται σὲ κανένα. Μιᾶς ἀγάπης ἱκανῆς νὰ δεῖ, νὰ ἀναγνωρίσει καὶ νὰ ἀγαπήσει τὸν Θεὸ στὸ πρόσωπο τοῦ θείου Παιδιοῦ καὶ νὰ γίνει ἔτσι ὄρω μιᾶς νέας ζωῆς⁴.

¹ Πατρῶνος Γ. Ἡ ἱστορικὴ πορεία τοῦ Ἰησοῦ, ἐκδ. Δόμος, Ἀθήνα 1997, σελ.123

² Σμέμαν Α., Ἑορτολόγιο, ἐκδ. Ἀκρίτας, Ἀθήνα 2005, σελ.60

³ Μαντζαρίδης Γ. Ὁδοιπορικὸ Θεολογικὴς Ἀνθρωπολογία, Ι.Μ Βατοπαιδίου 2005, σελ.53

⁴ Σμέμαν Α., Ἑορτολόγιο, ἐκδ. Ἀκρίτας, Ἀθήνα 2005, σελ. 64

200 χρόνια ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ τοῦ Ἰμπραήμ στὴν Ἡλεία

Τὸ 2021 ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας καὶ Ὡλένης, μέ πρωτοβουλία τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Γερμανοῦ Β', τίμησε τὰ 200 χρόνια ἀπὸ τὴν Ἐθνεγερσία. Παρά τίς δυσμενεῖς ὑγειονομικὲς συνθῆκες (λόγω κορωνοϊοῦ) ὁ Λαὸς τῆς Ἐπισκοπικῆς περιφέρειας μέ τὴν συμμετοχὴ τοῦ Κλήρου καὶ τῶν Ἀρχόντων θυμήθηκε τὴν μνήμη τῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ 1821 στὸν τόπο μας.

Τὸ 2025 συμπληρώθηκαν ἐπίσης 200 ἔτη ἀπὸ ἓνα γεγονός που παραλίγο νά ἀποτελέσει τὸ καίριο πλήγμα πρὸς τοὺς Ἀγωνιστὲς καὶ τὴν Ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1825 ἀποβιβάζεται στὴν Μεσσηνίᾳ ὁ Αἰγύπτιος πασᾶς Ἰμπραήμ, μέ διαταγὴ τοῦ Σουλτάνου. Ὁ ὁργανωμένος Στρατὸς τοῦ σαρώνει τὰ πάντα καὶ ἀπειλεῖ ὅλη τὴν Πελοπόννησο. Μέ συνεχεῖς νίκες κάνει τὴν μὲν Ἐπανάσταση νά κλονιστεῖ, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη νά ἀναγκάζει τοὺς διχασμένους Ἕλληνες νά ἐνωθοῦν καὶ νά ἀντιμετωπίσουν τὴν ἀπειλή....

Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1825 περνᾷ ὁ στρατὸς τοῦ στὰ ἐδάφη τῆς Ἡλείας. Στὶς ἀρχὲς Νοεμβρίου πυρπολεῖ τὸν Πύργο καὶ στὶς 8-10 Νοεμβρίου 1825 θά προσπαθήσουν νά τὸν ἀναχαιτίσουν Ἑλληνικὲς δυνάμεις σέ Σαββάλια καὶ Βαρθολομιό. Στὸ Βαρθολομιό, οἱ Ἕλληνες πολεμοῦν μέ αὐταπάρνηση ὑπὸ τὸν Καπετάν Βέρρα, μέχρι νά πέσουν ἥρωικά, γράφοντας μία σελίδα αὐτοθυσίας ποὺ σήμερα τιμᾷται στὸν τόπο μας.

Τὸν Νοέμβριο 1825 θά λάβει χώρα στὰ νερά τοῦ Ἰονίου ἡ Ναυμαχία τῆς Κυλλήνης, μεταξύ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ὁθωμανικοῦ στόλου. Τὸ γεγονός

φέτος τιμήθηκε στὶς 29 Νοεμβρίου 2025 παρουσία τοῦ Μητροπολίτου κ. Ἀθανασίου Β', ἱερέων, τῶν Πολιτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν τοῦ τόπου καὶ πλήθους κόσμου, μέ διοργανωτὲς τὴν Ε.Α.Α.Ν. Ἡλείας καὶ τὸν Δῆμο Ἀνδραβίδας-Κυλλήνης. Ἐπιμνημόσυνη δέση τέλεστηκε στὸ ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Νικολάου στὸν Λιμένα Κυλλήνης, ἐνῶ γιὰ τὴν Ναυμαχία μίλησε ἡ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Μέλισσας κ. Ἀλεξάνδρα Λυκοκανέλλου.

Στὶς ἀρχὲς Δεκεμβρίου 1825 ἐπιτίθενται οἱ δυνάμεις τοῦ Ἰμπραήμ στὴν ἱστορικὴ Μονὴ Σκαφιδιάς, ποὺ τὴν ὀχυρώνει ὁμάδα Ἡλείων μαχητῶν ὑπὸ τὸν Ὁπλαρχηγὸ Γεώργιο Μήτζου. Τὴν ἱστορικὴ αὐτὴ μάχη τίμησε ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας καὶ Ὡλένης, μέ τὴν παρουσία τοῦ Μητροπολίτου Ἡλείας καὶ Ὡλένης κ. Ἀθανασίου, σέ συνεργασία μέ τὸν Δῆμο Πύργου, τὴν τοπικὴ Κοινότητα Σκαφιδιάς καὶ τὴν Ε.Α.Α.Σ. Ἡλείας καὶ ὁμιλητὴ τὸν φιλόλογο κ. Γεώργιο

Κουρκούτα, τὴν Κυριακὴ 7 Δεκεμβρίου 2025. Μέ τὴν εὐκαιρία τῶν 200 ἐτῶν τῆς Μάχης τῆς Σκαφιδιάς ἀποκαλύφθηκε στὸν χώρο τῆς ἱστορικῆς Μονῆς, ποὺ πολλὲς φορές ὑπέστη καταστροφὲς ἀπὸ τοὺς ξένους κατακτητὲς, μία μαρμάρινη Ἀναμνηστικὴ πλάκα πρὸς τιμὴν τῶν Ἡρώων.

Ὁ Ἀγῶνας στὴν Ἡλεία θά συνεχιστεῖ, μέ ἄμεσο ἐπικίνδυνον σημεῖο γιὰ τὴν τύχη τοῦ τόπου περιβόητο «Προσκύνημα», μέχρι τὸν χειμῶνα τοῦ 1828. Τότε καὶ θά ἀποσυρθοῦν οἱ ἐχθρικές δυνάμεις μετὰ ἀπὸ παρέμβαση τοῦ Γαλλικοῦ Ἐκστρατευτικοῦ Σώματος τοῦ Στρατάρχου Νικολᾶ Μαιζόν, γιὰ νά ἀναπνεύσουν ἐπὶ τέλους ἐλεύθερα ὁ τόπος καὶ οἱ ἄνθρωποί του.

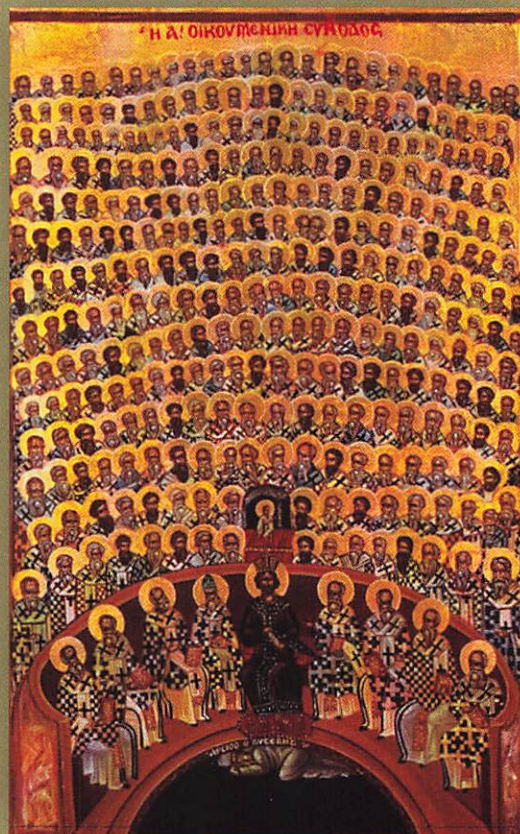
“Μακάριοι οί ἑλεγκόμενοι..”

ΔΩΡΕΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΤΗΣ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

1. Οίκος. Αθανασίου Παρασκευοπούλου, εκ Πύργου, εις μνήμην Δήμητρας Χιόνη	50,00 €
2. Χρίστος Μικελόπουλος, εις μνήμην τῆς συζύγου του Μαρίας	500,00 €
3. Χαράλαμπος Αλεξανδρόπουλος, εκ Κούμανι, εις μνήμην τῆς συζύγου του Μαρίας	500,00 €
4. Σπυρίδων Κασπίρης, εκ Καγκαδίου, εις μνήμην τοῦ πατρός του Κων/νου	100,00 €
5. Εὐη Κουράκου, εκ Πύργου, εις μνήμην Ἀγγέλου Μυλωνᾶ	50,00 €
6. Διονύσιος Κανδρής, εκ Βαρθολομιοῦ, εις μνήμην τοῦ πατρός του Κων/νου	250,00 €
7. Οίκος. Μαρίας Μυλωνᾶ, εκ Πύργου, εις μνήμην Ἀγγέλου Μυλωνᾶ	500,00 €
8. Ἀργύρης Δούνιας, ἐξ Ἀμερικῆς	50,00 €
9. Κων/νος Παναγιωτόπουλος, εκ Δουνεϊκων, εις μνήμην Πάνου Καζαζοπούλου	30,00 €
10. Μαρία Σέττα, εκ Πύργου, εις μνήμην Ἰωάννου Σέττα	300,00 €
11. Θεόδωρος Ροδόπουλος, εκ Πύργου, εις μνήμην Ἰωάννου Σέττα	50,00 €
12. Οίκος. Ἀνδρέου Φρετζάγια, εκ Πύργου, εις μνήμην Δημητρίου Μητροπούλου	150,00 €
13. Ἐφημερίδα «ΠΡΩΙΝΗ» Πύργου, εις μνήμην Παύλου Τσάμη	50,00 €
14. Οίκος. Γεωργίου Κράγκαρη, εκ Λεχαινῶν, εις μνήμην Ἀνδρέου Κράγκαρη	500,00 €
15. Χρίστος Αλεξανδρόπουλος, εκ Κούμανι, εις μνήμην τῆς μητρός του Μαρίας	150,00 €
16. Βασιλική Σωτηροπούλου, εκ Συρμπανίου, εις μνήμην τοῦ πατρός της Παναγιώτου	200,00 €
17. Οίκος. Παυλίνας Γεωργακοπούλου, εκ Πύργου, εις μνήμην Σοφίας Γεωργακοπούλου	100,00 €
18. Χρίστος Κονδύλης, εκ Πύργου, εις μνήμην τοῦ πατρός του Γεωργίου	300,00 €
19. Μουσικός Σύλλογος «ΟΡΦΕΥΣ» εις μνήμην Θεοδώρας Ρόζη	200,00 €
20. Θεοδώρα Τσιγουρή, ἐξ Ἀθηνῶν, εις μνήμην Θεοδώρας Ρόζη	50,00 €
21. Διονύσιος Ρετουνιώτη, εκ Συρμπανίου,	150,00 €
22. Οίκος. ἀειμνήστου Νικολίας Παπαχριστοφίλου, εις μνήμην αὐτῆς	200,00 €
23. Οίκος. Σπυρίδωνος Μπαμπῆ, εκ Πύργου, εις μνήμην Νικολίας Παπαχριστοφίλου	50,00 €
24. Γεωργία Κόκκαλη – Βασιλοπούλου, εκ Πύργου, εις μνήμην Ἑλένης Βασιλοπούλου	150,00 €
25. Οίκος. Γεωργίου Καρβουνιάρη, εκ Πύργου, εις μνήμην Διονυσίου Καρβουνιάρη	50,00 €
26. Οίκος. Σπυρίδωνος Καρβουνιάρη, εκ Πύργου, εις μνήμην Διονυσίου Καρβουνιάρη	50,00 €
27. Οίκος. Γεωργίου Κράγκαρη, εκ Λεχαινῶν, εις μνήμην τοῦ πατρός του Ἀνδρέα	500,00 €
28. Οίκος. Δημητρίου καὶ Ἀθανασίας Ἀντωνοπούλου, εις μνήμην Ἀνδρέα Κολλάτου	50,00 €
29. «ΚΥΚΝΟΣ» ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΟΝΣΕΡΒΩΝ Α.Ε.	200,00 €
30. Χαράλαμπος Παναγιωτόπουλος, εκ Λεχαινῶν, εις μνήμην τῆς μητρός του Θεωνῆς	150,00 €
31. Φώτιος Τζούδας, εκ Γαστούνης, εις μνήμην τοῦ πατρός του Φιλίππου	1.500,00 €
32. ΚΟΡΟΙΒΟΣ Α.Σ.Α.	300,00 €
33. Χρίστος Μικελόπουλος, εκ Πύργου	100,00 €
34. Εὐθύμιος Τυλιγάδας, εκ Πύργου, εις μνήμην τῆς μητρός του Παρασκευῆς	150,00 €
35. Οίκος. Ἰωάννου Τοπιντζῆ, εκ Πύργου, εις μνήμην Παρασκευῆς Τυλιγάδα	100,00 €
36. Ἀντώνιος Ζέζας, εκ Γαστούνης, εις μνήμην τοῦ πατρός του Παναγιώτη	150,00 €
37. Κων/νος Σοφινάνος, εκ Βασιλακίου, εις μνήμην τοῦ πατρός του Ἀνδρέα	200,00 €
38. Νίκη Μυλωνᾶ, εκ Γερακίου, εις μνήμην τοῦ συζύγου της Θεοδώρας Μυλωνᾶ	600,00 €
39. Γεώργιος Μπολολιάς, εκ Πύργου, εις μνήμην τῆς μητρός του Μαρίας	200,00 €
40. Φούλα Αὐγερινού, ἐξ Ἀθηνῶν, εις μνήμην τῶν γονέων καὶ τῶν θεῶν της	300,00 €

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΑΜΠΕΛΟΥ

τηλ. 26210 22527, www.imilias.gr, E-mail: contact@imilias.gr

ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΥΠΕΡ ΑΝΕΓΕΡΣΕΩΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΠΥΡΓΟΥ
GR24 0110 4510 0000 4512 9630 864

